

A close-up photograph of a bouquet of light yellow roses. The roses are in various stages of bloom, with some fully open and others as buds. The petals have a soft, creamy yellow color with some green at the edges. The leaves are dark green and glossy. The background is dark and out of focus.

Марал Зейнел-Ғабиқызы

Сырлы сезім

Марал Зейнел-Ғабиқызы

Сырлы сезім

ББК 84 Қаз7-5
О – 78

*Алғысөзін жазған Серік Тұрғынбеков
Жауапты редакторы*

Марал Зейнел-Ғабиқызы
(Оспанова Марал Зейнел-Ғабиқызы)

Сырлы сезім: *(өлеңдер жинағы) Петропавл, 2006 148 бет*
(қазақ тілінде)

ISBN 9965-27-214-X

Бұл жинақтың авторы Марал Зейнел-Ғабиқызы Оспанова – осы Қызылжардың тумасы, мамандығы – дәрігер, ақын, журналист. Марал әрбір ақынжанды қазақ қызына тән мінезбен ойға келіп қалған шумақтарды қағазға түсіріп жүреді. Жинақтағы өлеңдердің риясыз шын жүректен шыққандығын оқырман өзі де байқар. Маралдың сыр сандығындағы бұйымдар кітап түрінде қалың оқырманға толық ұсынылып отыр.

ББК 84 Қаз7-5

О $\frac{4702250202}{00(05) - 06}$

ISBN 9965-27-214-X

© Оспанова М.О., 2006

Ел-жұртыма арнаймын

Марал, 2006 ж.

Қызылжар қаласы

*Аңсамаймын аралдарын Канардың.
Дәмі тартса мен де бірде барармын.
Таңда десе – таңғажайып мекен-жай,
Бақ-тұрағым, өз Елімді қалармын!*

I БӨЛІМ

Бақ-тұрағым, өз Елім

Қызылжардың бір тал гүлі.

Біздің қазақта батыр қыздар да, ақын қыздар да аз болмағаны белгілі. Олардың әрқайсысы өзінше бір өмір-дастан, зерттеп, зерделей бастаса өзінше бір әлем екендігі әмбеге аян.

Кешегі Ләйлім шырақ, Ақтоқты, Балқадиша апаларының ізінен гүл боп өнген Марал қарындастың Есілдің ерке самалындай жанға жайлы жайсаң жырлары сол бір аруларды аңсаған, үздігіп үзілген жүректің арманды сазындай естіледі.

Марал Зейнел-Ғабиқызының өлеңдерін оқып отырып, өзіңше бір нұрлы әлемнің есігін ашқандай, қилы қиял құшағына беріліп, ақын қызбен бірге сырласасың, мұңдасасың, толқынды тебіреністі күй кешесің. Ол қай тақырыпты жырласа да, өз көңіл көзімен, жүрек дүрсілімен тіл қатады. Бірде ол ардақты анасының асыл қасиетін әспеттесе, енді бірде інісімен көңіл-күйін бөліссе, ақын ағасымен ағынан жарылып, ашық сырласады. Міне, осының бәрі ақын қыздың тар кеудесінен бұлқына соққан кішкене жүрегінің үлкен тебіренісі екендігіне тәнті боласың. Сол «кішкентай жүрек» үлкен жүк көтеріп, ұлт тағдыры, адамзат дүниесінің асыл қасиеттеріне қатысты ақындық лебізін жан айқайымен жеткізеді.

«Шешенстан!

Мен өзіңмен біргемін,

Қайғы жұтып қабырғасы сөгілген.

Алқызыл қан Азаттықтың жолында,

Текке кетпес – теңіздей боп төгілген!» - деп тебіренеді.

Міне, ақындық сезім мен батырлық жігердің, қыз намысының қыж-қыж қайнаған шабысты жүрек бұлқынысының бір сәті осылай өрнек табады. Ал шын мәніне келгенде Марал махаббат жыршысы, өзі сол махаббаттың бір нәзік гүлі. Сол гүлдің жерден нәр, күнен нұр алып, құлпырып, көктеп, өсіп-өніп өркен жая беруіне тілектес болайық, ағайын!

Ақын, «АЛАШ» сыйлығының иегері – Серік Тұрғынбек.



Ата заңым ардақтым

Қазақстан-оттан ыстық Отаным!
Бауырында ойнақтаған ботаңмын
Елім десем, ет-жүрегім елжіреп,
Өз тілімнің бал-шырынын татамын.

Ата заңның аясында еркінмін.
Сәні кірді бөркімнің де, көркімнің.
Ұлттық сана, өнер, білім өркендеп,
Қайда барса жолы ашық әркімнің.

Қуанамын әр бір атқан таңыма,
Жыр құйылып, ән орнайды жаныма.
Сүйсінемін жер жаннаты жеріме,
Қайсар мінез, қажымайтын халқыма.

Төбесінде кең даламның көлбеген
Желбіресін көк байрағы желменен.
Алтын заңы-ата заңы әрқашан
Бақ сынасын терезесі теңменен.

Азат елдің алтын заңын құрметтеп,
Өту бізге өмір бойы болсын серт.
Жаратқанның шапағаты мол болып,
Жүректерге нұр-сәулесі толсын тек.

Ата заңым Елдігімнің белгісі,
Қазағымның қасиетті болмысы.
Ата заңым ақыл-ойдың жемісі,
Таба алмайсың кем-кетігін, олқысын.

Күн астында, жер бетінде еркінмін,
Еркін елде арманы жоқ ешкімнің.
Атқан таңға қуанамын шаттанып,
Ерке қызы сезінемін халқымның.

Жан аямай еңбек етіп келемін.
Туған жерде желдей есіп, желемін.
Бақыттымын, алаңсызбын сәбидей,
Ертеңіме күмәнім жоқ сенемін.

Сөз бастаймын жасқанбаймын, сайраймын,
Қорқып-үркіп көңіліме алмаймын.
«Тура биде» туыс жоқ қой қашанда,
Сөз келгенде іркіліп мен қалмаймын.

Соның бәрі Ата заңның аясы,
Бар халыққа қамқорлығы саясы.
Өсе берсін мәртебесі елімнің,
Өсе берсін қазағымның баласы!

Қызыр келіп, бақыт қонсын басына,
Ғұмыр берсін кәрісіне, жасына.
Ата заңның әр бір сөзін ардақтап,
Сай болайық Қазақ елі атына!

Өз елімді қалармын.

Шолғыншыдай шолып шықсам жер бетін,
Араласам төрткүл дүние төрт шетін,
Елден ерек мегаполис қалалар,
Ұмыттырмас ауылымның келбетін.

Мүмкін айтар, кімге керек ауылың,
Көзі қысық сенің қара бауырың?
Жан-жүрегім соларға тек езілер,
Болғаннан соң кіндігім бір, тамырым.

Елден жырақ ұзап шыққым келмейді,
Көңіліме кірсін менің «жел» мейлі.
Таңғажайып бөгде елдің мекені,
Болмас маған өз даламдай мерейлі.

Саяхаттап кетсем егер ел кезіп,
Дәм татармын, отырармын бел шешіп.
Болмас бірақ дәм-тұзымдай өзімнің,
Қонағыммен бірге жеген кештетіп.

Басқа жұрттың жақсы сөзін естісем,
Бар жаныммен ән-күйіне елтісем,
Қазағымды толғандырып, толқытқан,
«Қарағымға» қалай ғана жеткізем?!

Аңсамаймын аралдарын Канардың,
Дәмі тартса мен де бірде барармын.
Таңда десе таңғажайып мекен-жай,
Бақ-тұрағым өз Елімді қалармын.

Отаным десем....

Отаным десем, жүрегім менің езілер,
Отаным десем, жанардан жасым төгілер
Отаным десем, қуаныш кернеп кеудемді
Жүрегім соғып, көңілде лаулар сезімдер.

Отаным десем, көлбейді жасыл белестер.
Өреміз біздің өзгемен ертең теңесер,
Отаным десем, мақтанып, тасып, тебіренем,
Тек сонда менің айдарымнан жел есер!

Отаным десем, егіліп жаным елендер.
Шабытым шалқып, оралар ойға өлендер,
Отаным десем, қиялым ұшып қияға,
Бақытты елдің ертеңі әркез елестер.

Тәуелсіздік күніне

Тәуелсіздік - өмір сүру жасқанбай
Тәуелсіздік – биік ұғым аспандай
Тәуелсіздік – адамзаттың арманы
Жарқыраған сәулесі мол ақ тандай.

Бүгінгі күн қараймын мен қызыға,
Желбіреген Тәуелсіздік туына.
Көкіректі кернеп шексіз қуаныш
Бусанамын бақытымның буына.

Ел басынан қыйлы кезең өтті шын
Ұмытпайды ақ патшаның тепкісін.
Қырып салған «қызыл қырғын» аяусыз,
Балқаймағын, зиялысын, тектісін.

Тәуелсіздік арман еткен қазағым.
Көрген қиын жаугершілік азабын.
Жүкті әйелдің ішін жарып қалмақтар,
Нәрестесін найзаға ілген мазағын.

Дінсіздікті санамызға сіңірді.
Ұмыттырды туған ана тілімді.
Адастырды азаттықтың жолынан,
Болды сәттер айта алмайтын шыныңды.

Халқым, міне, қайта түлеп сілкінді,
Жаңа өмірге, жақсылыққа ұмтылды.
Жаратушы құдірет күш шын қолдап,
Танып, білді басқа халық ұлтымды.

Қонды біздің басымызға бақ құсы,
Қуанбаған шаттанбаған жоқ кісі.
Тәуелсіздік құтты болсын, халайық,
Бейбіт өмір тыныш болсын ел іші!

Елім менің

Қазақ елі – туған елім – сен анам,
Сені жырлап, толғанады бір балаң,
Қайда жүрсем жүрегімнің төрінде,
Көлбеп жатқан көгілдір тау, кең далам.

Шалқар көлім, орман, тоғай, өзендер,
Бүлдіргенді жасыл жайлау, белеңдер,
Төрт түлігі төскейінде жайылып,
Қозы-лағы көрік берген көгендер.

Жазғытұрғы қара мақпал түні де,
Шілдедегі аптап ыстық күні де,
Жүрегіме жақын, маған саңқылдап,
Көлде жүзген аққу-қаздың үні де.

Жырақ жүрсем асығамын жетуге,
Ән мен күйін, әсем жырын естуге,
Қазағымның қасиетін дәріптеп,
Серт еткенмін өмір бойы өтуге.

Құдірет күш момын етіп жаратқан.
Дүниеге жақсы көзбен қаратқан,
Қайырымды, мейрімді қазағым,
Жауға ғана берен мылтық дөп атқан.

Кең даламдай шексіз халық көңілі,
Өзгелерге үлгі болған өмірі.
Қамқор болып жетім-жесір, босқынға
Бар халыққа мекен болған өңірі.

Қазақ елі - өскен жерім- сен анам,
Бір өзіңе арнап талай жыр жазам.
Бейбіт өмір, еселі еңбек тілеймін.
Тарылмасын гүлжазира кең далам!

Тәуелсіздікке арналған салтанатқа

Армысыздар, замандастар, қандастар,
Бармысыздар, азаматтар, ел бастар!
Құтты болсын Тәуелсіздік мейрамы,
Алып келдік Қызылжардан тойбастар.

Ауданымыз Қызылжардай өңірде,
Таққандаймыз қызыл гүлді өңірге.
Бүгінгі күн бақыт құсы сайрайды,
Орнағандай көктем келіп көңілге.

Тәуелсіздік – қандай биік, тәтті ұғым.
Тәуелсіздік – қуанышым, шаттығым.
Еркіндігім, ана тілім – аяулым,
Аңсауменен жеткен қолы халқымның.

Намыс, жігер, сана-сезім оянды.
Өсіп көңіл кеуде керіп дем алды.
Жүректерді кернеп шексіз қуаныш,
Тілейді жұрт Тәуелсіздік баянды.

Кең даламда еркіндіктің таңы атты.
Түледі ел қыран құстай қанатты.
Өтті талай қиын-қыстау белестен,
Көркейді жер, көбейттік біз санатты.

Қайраттанып қараймыз біз ертеңге,
Түсері хақ қиындықпен әр теңге.
Еңбектеніп, жұдырықтай жұмылсақ,
Несібесіз қалмас бізде еш пенде.

Тәуелсіздік аса қымбат, әрине,
Көк байрақты тіктік елдің төріне.
Ие болдық шын мәнінде біз міне,
Асқар таулар, аққу жүзген көліме.

Алдымызда көп қой әлі өткелдер,
Жақсылықтар басымыздан өткерер.
Сенімім мол, қонған бағын қазақтың,
Барша халық ұшырмауға тер төгер...

Қазақстан – алтын ұя, туған ел,
Қадірінді Отан сүйген ер білер.
Тәуелсіздік туын жықпай ешқашан,
Тыныш өмір, бейбітшілік ел тілер.

Болсын елдің етек-жеңі жиюлы,
Өзгермесін шекарасы қиюлы.
Көз алартқан Егеменді еліме
Көршілердің жөнін білсек тиюды.

Құтты болсын, Тәуелсіздік мейрамы!
Орындалсын арман, мақсат ойдағы.
Намыс туы желбіресін көгілдір,
Жайнай берсін, жасыл жайлау аймағы.

Қазақстан – алтын ұям

Қазақстан -
Алтын ұям тұрағым.
Ел таңбасы -
Қалықтаған қыраным.
Кең пейілді қазақ атты халқы бар,
Азат елім,
Теңдесі жоқ Тұраным.

Қазақ тілі -
Бастау алған бұлағым.
Елендейді ән мен күйге құлағым.
Елдігіңе сан ғасырлық қуанам.
Сақтап қалған
Салт-санасың, жыр-әнін.

Несібесін бір бөліскен өзгемен.
Жамандыққа еш уақытта төзбеген.
Ақша қардай, ақ ниетті қалпында,
Бейбіт өмір, ізгілікті көздеген.

Бөтенді де
Бөлесіндей санаған.
Жатсынбаған.
Жақынына балаған.
Дастарханға толтырған бар мәзірін,
Дархандықты үйренген кең даладан.

Далама

Жайсаң дала, жасыл орман жайқалған,
Көркінді мен таңдай қақпай айта алман.
Айдын көлім балқұрағы майысқан.
Ерке қайық ақ толқынмен шайқалған.

Жампоз дала, жасыл желек жамылған,
Жан рахаты бір өзіңнен табылған.
Төскейінде төрт түлік мал тойынып,
Құнары мол жайлауында жайылған.

Кәусар ауа, жарқыраған күн қандай!
Күндей күлген керім, кербез қыз қандай!
Бұлшық еті бұлтылдаған, бүлкілдеп,
Қандай көркем қыр жігіті кең маңдай!

Дархандықтың белгісіндей далама
Сүйсінбеуге таңданбауға бола ма?
Кіндік қаным тамған жерге ынтығып,
Сағынамын, сарғаямын, қалада.

Жұлдыздар

Ауыл түні ғажап қандай тамаша!
Тұрар аспан дәл төбеңде аласа.
Алтыбақан ай астында тербелер,
Жастар ойнар ақсүйекке таласа.

Айналаны қараңғылық басқанда,
Сансыз жұлдыз жымыңдайды аспанда.
Анда-санда сырнайлатар көлбақа,
Жұрт тыныстап, тойынған мал жатқанда.

Таң атқанша айлы түнде ойнаймыз,
Жастық жарқын, ойынға біз тоймаймыз,
Ертегі айтып, ән саламыз әуенді,
Мақпал түнге қызығуды қоймаймыз.

Таласамыз ең әдемі жұлдызға,
Мың құбылар ғарыштағы құндыздар.
Жамандыққа жорушы еді үлкендер,
Ағып түскен арман ба, әлде жұлдыз ба?!

Қара мақпал түні қандай Елімнің!
Құнарлы, бай жері қандай елімнің!
Ұқсамайтын еш уақытта ешкімге,
Дана, дархан халқы қандай елімнің!

Жұлдызың, Елім, биік тұрсын ұдайы,
Бағыңды бастан ұшырмасын құдайым.
Еркіндікке қолы жеткен халқымның,
Мәртебесі биік болсын, ылайым!

Жолдар, жолдар ...

Қараймын да тарам –тарам жолдарға
Батамын мен терең теңіз ойларға.
Бұл жолдармен ақын Абай өтіпті,
Бала Шоқан ғылым іздеп кетіпті...

Сапар шеккен хан Абылай қаншама,
Батырлары, билері де ханша да.
Қанша халық Меккеге де аттанған,
Ұзақ сапар тым қатерлі болса да.

Жолдар, жолдар, сендерге егер тіл бітсе,
Айтар еді кімдер өтті, кім кетті?
Қанша ғалым, саяхатшы, саяткер,
Арманына кім жетпеді, кім жетті?

Көшіп-қонып осынау кең далада
Ата-бабам бағзы сол бір заманда.
Кең пейілді, парасатты қалпымен,
Намыс туын құлатпаған қалай да.

Бұл жолдарды ата-бабам күзеткен,
Сан ғасырлар көш-керуен көп өткен.
Тізбектеліп өтіп жатқан заман-ай,
Көзден таса, кетпеген тек жүректен.

Жауға шапқан Балта Керей Тұрсынбай,
Аруақты Ағынтай мен Қарасай.
Бұл жолдарға қаны тамған азаткер
Бабалардың Кенесары, Наурызбай.

Жолдар, жолдар, асықтырып арманға
Жетелейді асқар биік тауларға.
Көк шалғында жұпар жұтып, дем алып,
Жетейінші қарағайлы орманға.

Жолдар, жолдар қалсын сенде іздерім,
Беймәлім тек өтпесінші күндерім.
Тіршілікте еңбек етсем Еліме,
Тілер едім ұрпақтардың білгенін.

Қимасым

Жолдарыма қыр гүлінен қызыл кілем жапқандай,
Арайланып қызарып күн бақыт тілеп батқандай.
Оралғанда боламын мен қимасымды тапқандай.
Ұзап шықсам жүрекке мұң бейне мұз боп қатқандай.

Ерке бұлақ күміс кәусәр сылдырап жәй аққандай.
Шық түскенде жапырақтар мөлдір моншақ таққандай.
Туған жердің таңы маған әр кез күліп атқандай.
Сиқыр сағым толқынданып, қолын бұлғап жатқандай.

Қазағым

Қазағым әнші, күйші, дүлдүл болған,
Көңілі бейне бақша бұлбұл қонған.
Қаймықпаған билері хан алдында
Қасқайған батырлары берік қорған.

Түркі тек күн еркесі, еркін болған.
Төсінде туған жердің көшіп-қонған.
Той жасаған, ас берген, көкпар тартқан,
Төзімді, айласы мол оңнан-солдан.

Қазағым жау алдында тайсалмаған.
Қыздары да қаһарман қайсарланған.
Қан төгіп, жанын қиып жорықтарда,
Кең даламды біз үшін сақтап қалған.

Тілегім

Қазағым деп мен айтпасам, кім айтар?
Болмақ емен сылбыр, селқос, жайбасар.
Өркендесе елім менің екпіндеп,
Қуат алам қуаныштан мың жасар.

Кейбіреудей жайбарақат болмасам,
Ел мүддесін, ел бақытын ойласам,
Қалам тербеп толғанатын қызымын,
Адаспасын жақсылықты қолдасам.

Тынысың кең, қуатың мол білемін.
Қолдаймын мен ата-баба тілегін.
Тәй-тәй басқан қадамына елімнің
Тәубе деймін, лүпілдейді жүрегім.

Сағынамын

Сағынамын кішкентай ауылымды,
Көрмеген көптен бері бауырымды.
Сағынамын қос көлді аққу жүзген,
Құрбы-дос, үлкен-кіші тәуірімді..

Алыстан қол бұлғайды сағым-теңіз,
Таңданбауға болмайды ешбір негіз.
Тұнық сулы қос көлге қос жанардай,
Тең келмейді, наныңыз, Қара теңіз.

Ортақкөл мен Жалтырша айдын шалқар,
Сағынышым бір көрсем сонда тарқар.
Ауылым қос айдынның ортасында,
Күнде той, күнде қызық ақар-шақар.

Әкемнің қатарлары сиреп қалды,
Қайғыдан көңілімде түйнек қалды.

Көз көрген Қабылқайыр, Қоспан аға
Тізіліп қаздай жүрген ақсақалдан.

Нағашым Қайырбек пен Оразай бар,
Өтті ғой Көшер, Мұқыш, Оразбайлар.
Ізін басқан ағалар мүлде азайды,
Алланың салғаны деп қойсам болар.

Күлзира кіндік шешем кірім жуған,
Көтеріп қолына алып кіндік буған.
Жетеді қайсарлығым бір басыма,
Шешеге кіндік кескен тартып туғам.

Болмайтын ауылымда ұры-қары,
Тұратын қатты сыйлап бірін-бірі.
Берекенің ұйтқысы шешелерім,
Алтын жұлдыз кеудеге таққан бәрі.

Ауылым

Туған жерім, өскен елім, кең далам,
Ыстық маған орман, тоғай, сай-салаң,
Жас отауда туып еді шырылдап,
Елу бірдің шілдесінде бір балаң.

Жерұйықтай көрінетін ауылым,
Еркелеткен бала кезден қауымым,
Балапандай жылы ұяңнан ұшырып,
Арманыма қанат берген ауылым.

Оң мен солы – Ортақкөл мен Жалтырша
Жарқырайды баяғы сол қалпынша.
Қаз қаңқылдап, сұңқылдаса аққулар,
Үйректері үн қосады артынша.

Ауыл кеші – тіршіліктің тынысы,
Адамдардың тоғысатын мың ісі,

Жан-жануар шуылдасып табысып,
Толастамас көпке дейін дыбысы.

Туған жерім – жер жаннаты мен үшін
Қызыр қонып, араласын ел ішін.
Ардақтаймын әр отаудың иесін,
Сағынамын жерошақтың иісін.

Ыстықкөл

Мөлдір көлім, айдын көлім, шоң көлім.
Мен Қазақпын, Қырғыз туыс өз елім.
Тамашалап таңғажайып көрінісін,
Әсемдікке тебіренді жан сезімім.

Әдемі ғой асқақ, әсем Ала-Тоо,
Айылы да ұқсап-ақ тұр ауылға.
Үлбіреген қарапайым қыздары
Өнегелі, көрік берген қауымға.

Айдын көлде балалар да жүзеді.
Шаттанады, қуанады, күледі.
Келешегі жарқын болып ылайым,
Елдің болсын Азаматы тірегі.

Мен Қазақпын, Қырғыз менің өз елім!
Гүлдей берсін жаннаттайын бар жерің,
Асқар тауың, асау өзен, шатқалдар.
Аман болсын қызғалдақты белдерің.



Қызылжарым

Өзіңе арнап жыр жазам, Қызылжарым!
Білгейсің осындай бір қызың барын.
Гүлденіп, көркейе бер жылдан жылға
Тұп-тұнық тыныштығың бұзылмағын.

Жырлаған талай ақын Қызылжарын,
Кернеген тұлабойын нағыз дарын.
Шын сүйгенге не жетсін туған жерін,
Елі де ардақтайды асылдарын.

Жастығымның куәсі, Қызылжарым!
Жазылмаған өзіңе көп жырларым,
Сұлу Есіл, тал, қайың, қарағайлар,
Көз тартады, бел, белес, көл, қырларың.

Қызылжарым, көрікті өлкем менің,
Көріктісің халқыңмен төккен терін.
Көбейткен ел байлығын ер-азамат.
Арқау болған жырыма көптен менің!

Мектебіме.

Мектебім менің, аяулы менің мектебім!
Өзіңде өтті балауса шағым көктемім.
Бәйшешектей бас көтерген бөктерде,
Саяңда өсіп, көлеңкеңде көктедім.

Өнерге жақын, білімге құштар жан едім.
Бұршігін жарар солқылдақ нәзік тал едім.
Ұстаздар соғар мүсінін жақсы адамның,
Қанбаған иім бір түйір жұмсақ саз едім.

Ұстаздарым үйретті өмір қыр-сырын,
Халқымның сазды күмбірлі күйін, ән-жырын

Туған елдің өткеніне үңіліп,
Шын сүйді өз Отанын, өз тілін.

Ұстаздарым-ұлағатты, зиялы,
Иманжүзді,инабатты,биязы.
Көз алдымда менен де жас кездерің,
Табылмайды арамызда біразың.

Құлағымда күміс қоңырау сылдыры,
Мектеп іші толған қазақ ұл-қызы.
Сүп-сүйкімді,бота көзді, қиғаш қас,
Өсер елдің бір-бір жарық жұлдызы.

Күй де тартып, ән де салып беретін,
Әрбір бала өнерпаздық сезетін,
Мың бұралып билегенде құрбылар,
«Балбырауын», «Қаражорға» желетін.

Ұстаздарым ақ арманға жетелеп,
Арттарынан жүгіруші ек «тәтелеп»,
Армандаушы ек ұқсасақ деп соларға,
Ағаларым асқар таудай биік ед.

Үйретуден жалықпайтын балаға,
Кеткен емес еңбектері далаға.
Шапағатын ұстаздардың арқалап,
Түлектер жүр қалада да, далада.

Бірі-ғалым,академик танымал.
Бірі-актер, бірі-ақын сөзі бал.
Заңгер де бар,дәрігер бар шипагер,
Инженер мен фермерлер де табылар.

Қара шаңырақ,алтын ұя ,мектебім!
Нұр сәулесін төге берсін көкте күн!
Абыройың аса берсін аспанға,
Мәнді болсын, сәнді болсын ертеңің!
29.10.2005.

Мектебiм

Балалық шақ естен кетпес бал дәурен,
Құлағымда сырлы қоңырау сазды әуен.
Ұлағатты ұстаздарым бармысың,
Куәлары жастығымның гүлдәурен?

Баға жетпес ұстаздарым білікті.
Көргемін жоқ өздеріңдей биікті.
Қара ормандай пана болған біздерге,
Әке болған, шеше болған сүйікті.

Жақсылықтан жанымызға гүл еккен,
Өмір сырын, өмір жырын үйреткен.
Алыстағы армандарға қол бұлғап,
Өрге сүйреп, жат мінезден жиренткен.

Көз алдымда ұстаздардың тізбегі.
Салып кеткен сайрап жатыр іздері.
Кейбіреуі озған болса өмірден,
Мәңгі қалды шапағаты біздегі.

Құтты болсын, мерей тойың, түлектер!
Орындалсын барша мақсат, тілектер.
Ұстаз аты, ұстаз даңқы өрлесін.
Лүпілдесін, бірге соққан жүректер.



Ұстаздарыма

Мектебім менің, аяулы алтын бесігім.
Қуанып әр кез, тебіреніп ашам есігін.
Өзімді бала сезініп кетем ойнақтап,
Өз үйімде еркелесем, несі мін.

Кетпейді естен балалық базар күндерім.
Толқыған естіп, балауса сезім күйлерін.
Аққудай аппақ көңілім де жас, асыққан,
Терсем деп, шіркін, бағыңда бақыт гүлдерін!

Қол создым алыс арманға сермеп құлашты,
Ұстаздар үлкен өмірге даңғыл жол ашты.
Келемін міне жылдарды тастап артқа мен,
Тағдырдың дәмі болса да кейде тым ащы.

Ұстаздың әр кез айтқанын бағып бой жеттім,
Демеймін әлі шыңына ғылым мен жеттім.
Саулығын сақтап, қорғасам ауру-індеттен,
Халқыма берер, жемісі де сол, еңбектің.



Наурыз айы

Наурыз айы әкеледі жылылық.
Байтақ елім сезінеді ұлылық.
Бәйшешектер бас көтерер ырғалып,
Тоң астында қалған қыста тығылып.

Күн күлімдеп, сәуле шашып арайлы,
Тас төбеңнен көз ұялта қарайды.
Жан-жануар, бүткіл тылсым табиғат,
Наурыз келсе ғашық етер талайды....

Тілейді ел Қызыр қонсын жеріме
Жер көгеріп, егін өссін өріме.
Ақ дастархан қуанышқа жайылып,
Қора толсын төрт түліктің төліне

Құт-береке шаңыраққа орнасын
Аруағы ата-баба қолдасын.
Әр бір ана нәрестесін тербетіп,
Бесік жырын ұрпағына арнасын

Наурыз айы құтты болсын, халайық.
Зор сеніммен келер күнге қарайық.
Ел бақыты – ұлы мақсат біз үшін
Жаратқаннан тыныштығын қалайық.



Көктем келсе.....

Көктем келсе бусанады Жер-Ана.
Бар дүние түрге енеді үр жаңа.
Алты ай қыста арып, ашып, аңсаған,
Жазға шығу ел арманы-бір ғана.

Қар астында мүлгіп тұрған қара орман,
Жасарады, жаңғырады, жаңадан.
Ор қоян да тастай салып ақ тонын,
Сұр қоянға айналады қайтадан.

Күн шуағы жылытады тәніңді.
Көктем әні елітеді жаныңды.
Қозы-лақтар қырға шықса жамырап,
Аққу-қаздар келтіреді сәніңді.

Сең сөгіліп айдын көлдер тірілер.
Жылғалардан сулар ағып жүгірер
Жадыратып жаз да келер далама,
Көгалдарға киіз үйлер тігілер.

Қыз-көктемді қарсы аламыз әнменен,
Үміті бар әр адамның әр неден.
Жүректерді сыздатар тек бір сезім.
Бұл көктемді көрген де бар көрмеген.

Жаз келді

Жаз келді
Жадырады өлкем менің
Не деген
Туған жерім көркем едің?!
Жамылған
Жасыл желек орман-тоғай,
Әкелді
Көңіліме көктем менің.

Еске түсіп
Жастық шақ, балғын кезім,
Кетемін
Гүлдер жинап, дала кезіп.
Қол бұлғап
Шақырғандай қыр астынан,
Алғашқы
Ақша қардай таза сезім...

Наурыз келді

Наурыз келіп қалды даламызға,
Көктемнің исін алып қаламызға.
Шығарып сап, қытымыр қысқы аязды,
Қуанбаған Жан бар ма арамызда?!

Алты ай қыста аңсаған жасыл көктем,
Қуаныштың аспаннан жасын төккен.
Күн көзі күлім қағып, сәуле шашып,
Қүдіреттің күшімен тас жібіткен.

Көктем келді алақай, көктем келді!
Өзімен ол әкелі өктем желді.
«Құралайдың желі» деп қуанатын,
Ұлағатты еске алам үлкендерді.

Сүйкімді көктем бізге желімен де,
Айнала сазға батқан кезімен де.
Бір қатып, бірде еріп мың құбылып,
Кездері бар тоздырар төзімдіңді.

Құтты болсын, Наурыз келе берсін,
Қолымыз жетістікке жете берсін.
Қазақтың шайқалмасын шаңырағы,
Халқымыз ғасырларға ере берсін.

Наурыз жырлары

Келді міне, кең далама Наурыз,
Болсын биік шығар біздің тауымыз.
Мәртебесі аса берсін елімнің,
Шаттанбасын еш уақытта жауымыз.

Наурызда көңіл кірін жуайық,
Бетімізді имандылыққа бұрайық.
Ақ ниетпен аттап келер күндерге,
Мың жыл бойы ел санатын құрайық.

Ақ мол болып, қара қазан қайнасын,
Көгендерге қозы–лағы байласын.
Күй күмбірлеп жайлауында қазақтың,
Кеудесінде бұлбұл құсы сайрасын.

Сай-саламда бітік өссін егін –жай,
Әр отауда туа берсін Егінбай.
Жерұйықтай жайлы болсын жеріміз,
Асанқайғы арман еткен мекен-жай.

Молшылық пен бірлік келсін еліме,
Толастамас тірлік келсін жеріме.
Жаңартушы, жаратушы құдырет
Қуат берсін адамзаттың бәріне!



Наурыз

Наурыз! Наурыз! Наурыз!
Жаңа күн – фарсыша біліңіз.
Көктемнің көрікті мейрамын
Қарсы алып балаша күліңіз!

Наурыз! Наурыз! Наурыз!
Жарқылдап баршаңыз жүріңіз.
Жаңарсын бусанып жер енді.
Гүлдерді қырлардан теріңіз.

Наурыз! Наурыз! Наурыз!
Он екі ай сағындық сені біз.
Халқымның өткенін ұмытпай,
Рәсіммен тойлайық бәріміз.

Жаңарсын қазақтың даласы,
Құт толы сайы мен саласы.
Күн түні өндіріс тоқтамай,
Көбейсін, көгерсін қаласы.

Жұртымнан көп шықсын данасы,
Данасы, елінің панасы.
Терезем өзгемен тең түсіп,
Халқымның оянсын санасы.

Туған елім, бүгін, сірә,
Қалармын ба, шаттанбай.
Сағынышым, Наурызым ,
Келіп қалдың ақ таңдай.
Сәлем, Наурыз, төр алдынан
Орын алғын жасқанбай.
Сен біз үшін жылдар бойы
Оқылмаған дастандай.

Ұлы мейрам Наурызды
Қарсы алайық жатсынбай.
Оң жағыңнан Күн күлімдеп,
Сол жағыңнан тусын Ай.

Ырыс келсін елімізге,
Желкілдесін егінжай.
Аспан ашық, жүзің жарқын,
Болсын әр кез көңіл жәй.

Қуаныш пен шаттық бүгін
Кемерінен асқандай.
Туған елім ән мен күйден
Шашу шашып жатқандай.

Ата –бабам әдет –ғұрпы
Жасай берсін, жаңарсын.
Қазағымның даласына
Береке мен бақ қонғай!



*Әкем менің ең бақыты жан екен.
Тоқтаса да өз жүрегі кенеттен,
Лүпіл қағып он жүрегі артында,
Асыл жары босағасын күзеткен.*

II БӨЛІМ

Әке рухы, Ана сүті

Әкемді еске алу.

Өткенге көз жіберіп ойланамын.
Тереңнен тебіреніп толғанамын.
Әкемнің ақ дидарын шын сағынып,
Мың мәрте ой әлемін шарлағамын.

Алдында ақ қағазы, қолда қалам,
Көз ұшында көкорай нұрлы далам.
Қос көлдің қу-қазына құлақ түріп,
Ойларын өрбітетін болмай алаң.

Таң сәріде жазатын тың ойларын,
Жайлаудағы шопанның мың қойларын.
Жыл сайын миллиард пұт астық басқан,
Диханшы қазағымның көп тойларын.

Көркем сөз -жан азығы өзі сүйген,
Көңліне жастайынан танып, түйген.
Мол еді жыйнағаны ел аузынан,
Көз көрген, құлақ естіп, қолға тиген.

Тарихтың парақтарын жазып кетті,
Бір туар тұлғаларын танып кетті.
Ұрпаққа танытуды мақсат етті,
Ақыны Баймағамбет Ізтөлинді.

Әзілдесіп ортаңда отыратын,
Кенелтіп көп қызыққа батыратын.
Көнекөз қариялар келгенінде,
Ақ таңды әңгімемен атыратын.

Қызғаныш бақталастық жат болатын.
Жақсыға көңілі өсіп, шат болатын.
Дарытпай жаман әдет ,жат қылықты,
Сегіз қырлы, бір сырлы мәрт болатын.

Әлі күнге жоқтайды ауылдасы,
Бірге өсіп, бірге жүрген қауымдасы.
Әкемсіз, оның мәнді сөздерінсіз,
Ортайып қалған жоқ па ел ортасы?!.

Бағбандық, аңшылық та кәсібі еді.
Жыл бойы үйдің маңы жасыл еді.
Ішінде ақ қайың мен алма ағаштың,
Мың жылдық қарағайлар басым еді.

Ортақкөл- атамекен қасиетті,
Жазушылық әкеме нәсіп етті.
Қос көлі- қос айдыны балқұрақты,
Ғұмыр бақи өзіне ғашық етті.

Айнала тұмсық өтпес қалың орман,
«Қасқырлы», «Ақшалғын» мен «Қойқамалған»,
Әкеммен аралаушы ек бала кезде,
Қойнауын бүлдіргенге тұнып тұрған.

Балалық шақ- бал дәурен қайта келмес,
Жадында жаңғыратын өнер өлмес.
Ел үшін, ұрпақ үшін терін төккен,
Туған жер тұлғалары төмендемес!

Мен әкемнің ақын жанды қызымын.
Артындағы жоғалмайтын ізімін.
Шабыт келіп шайқап кетсе санамды,
Қап түбінде жата алмайтын «бізімін».

Суыртпақтап сабақтаймын сөзімді,
Қайсармын мен қиындыққа төзімді.
Сенемін мен Жаратқанның барына,
Сүріндірмей алып жүрген өзімді.

Әкем менің ең бақыты жан екен.
Токтаса да өз жүрегі кенеттен,
Лүпіл қағып он жүрегі артында,
Асыл жары босағасын күзеткен.

Соның бірі – мына менің жүрегім.
Әкем үшін үзіп, жұлып беремін.
Әке арманын желбіретіп желкендей
Ақ айдында ақ кемемен келемін.

Әкені аңсау

Өмірге келдім
Жазғы бір күні шілдеде.
Кінәлі жандай
Кешемін бір күй мен неге?
Өйткені әкем
Тосқан ғой сонда ұл бала,
Үшінші мәрте
Берді екен Алла қыз неге?

Ұл болсам,
Шіркін, әкеме серік болар ем,
Шаршаған шақта
Қолтықтан сүйеп берер дем.
Ел-жұртқа аян,
Көп тосты әкем ұлдарын.
Армандап жүрді
«Кеңейер ме екен керегем?»

Шырылдап кейін
Ұлдары келді дүниеге.
Одан артық
Қуаныш бар ма дүниеде?
Екеуі де

Қахарлы қыста туған соң,
Салқындау тұрар,
Өссек те бірге, бір үйде.

Мінезім кіді,
Жүрегім жылы адаммын.
Көкірегім ояу,
Иірімі көп санамның.
Жүз жасармын
Жүре берсем куә боп,
Жақсы ісіне,
Сүйсініп қос баламның.

Әкем менің
Құштар еді өмірге.
Құштар еді
Жақсылықты көруге.
Қалушы еді
Сәл нәрсеге күйзеліп,
Шыдамайтын,
Нәзік жаны төзуге.

Мен әкемді
Сағынамын, жоқтаймын.
Жылап, жылап
Мойынұсынып тоқтаймын.
Әке арманын,
Әке туын құлатпай,
Қуат жетсе
Әке үмітін ақтаймын!



Анама

Анам менің, алақаны аялы.
Бәйтеректей көлеңкелі саялы.
Өсіп, өрбіп, ұрпақтарың көбейіп,
Бүгін, міне, бір елуге таяды.

Уақыт зулап, көз ілеспей барады.
Көңілде тек естеліктер қалады.
Куәлері қиындықтар көп көрген,
Ажарыңда әжімдердің торабы.

Он баланың ардақтаған анасы.
Отбасының ақылшысы, панасы.
Бибәтимә анамыздай асыл зат
Балаңыздың Сізге берер бағасы.

Әкем үйі –қара шаңырақ мекенің
Өмір бойы жақсылық тек еккенің.
Кім білмейді, жан анашым, асылым.
Еңбегіңнің ұланғайыр екенін.

Қартайғанда көңіліңді табатын,
Көрпеңді де қымтап әркез жабатын,
Науқастансаң сусын беріп жұбатар,
Балалар бар отыныңды жағатын.

Тәубе- дейік жаратушы Аллаға.
Аллаға шек келтіруге бола ма?
Нәсіп болсын ұзақ ғұмыр өзіне,
Шарапатың тие берсін балаңа!

Әйел-ана, әйел-жар

Әйел-ана, әйел-жар, әйел-пана,
Ұрпақты өрбітер тек әйел ғана.
Әйел-дос әйел-ердің ақылшысы,
Әйелден туған батыр, ғалым, дана.

Әйелсіз бір шаңырақ көтерілмес,
Заңдылық өмірдегі өткерілмес
Ананы ардақтайық, құрметтейік
Ана алдында борыш көп өтелінбес.

Ана-өмірдің бастауы, балбұлағы,
Бауырында баласы-балқұрағы.
Күн көзіндей мейірім, шуағы мол,
Аналардың біз үшін кең құшағы.

Бас иемін

Аққу сынды, қасиетті жан әкем,
Адалдыққа баулап мені үйреткен.
Қайратты, қасиетті, қажырлы еді,
Тасты жарып шыққан гүлдей таңертең.

Алыс кетсем сағынар ма мені кім?
Армандарға қанат жалғар енді кім?
Туа біткен талантыңа бас иіп.
Іздеріңнен ізгі өнеге іздеймін.



Ошақтың отын өшірмей...

Қара шаңырақ,
Ол - әкемнің қасиетті тұрағы.
Түкпірінде жүрегімнің тұр әне.
Еңселі үй жасыл шырша сәнімен
Ел назарын тек өзіне бұрады.
Қайран шешем, қоңыр күзде,
Көшіп қонды қалаға.
Тағдыр солай, қарап қалды
Келін менен балаға.
Әке аруағын риза етпей,
Босағасын күзетпей,
Сезінді анам, еш қажетсіз
Қалғандай бір далада...
Оңашада анам талай
Көлдей етті көз жасын.
Бұрды ақыры... елге қарай
Көңілін де, көш басын.
Ошағының отын жағып,
Жаңа түскен келіндей.
Қайраттанып жүреді ол,
Қартайғанын сезінбей.
Суымашы, алтын ұям,
Ақ босағам аяулы.
Мен өзінді қалай қиям,
Жан-жүрегім қаяулы.
Түсіме енді әкем менің,
Өңі жарқын, алаулы...
Күдіктенем, қанша қалды
Ана өмірі санаулы...



Анама

Анам Кәмеш Байқасқызына

Ұйықтамайсың, мен сырыңды білемін.
Қашан тудым, қалай өстім, түледім?
Ұзақ түнде, онымызды он ойлап,
Езіледі, елжірейді жүрегің.

Күзетесің, телефонды күн ұзақ.
Сыр тартасың, шашасың сен құмалақ.
Әлде қайсы келе ме деп далаға,
Шығасың сен неше қабат қарайлап.

Сен талмайсың қара жолға қарауға,
Жаратқаннан жақсылықты қалауға.
Балалардан жақсы хабар жетсін деп,
Қайран шешем, күтесің сен қалай да.

Анам менің, жан анашым, сен асыл,
Қолың созып шақырғандай боласың.
Махабаттың құдіреті осы екен,
Самғап келіп, көкірегіме қонасың.

Ана тілегі

Түтіні түзу ұшсын деп,
Қонағы дәмді ішсін деп,
Сиыры сүтті болсын деп,
Құт-береке қонсын деп,
Ертелі кеш бір тынбай,
Қайраттанып, қажымай,
Қиындыққа жасымай,
Мақтанып асып, тасымай,
Анам Кәмеш жүретін.

Он баланы жылатпай,
Күйдіріп және құлатпай,

Жақсылыққа жақын ғып,
Жамандықты дарытпай,
Жыртық көйлек кигізбей,
Ізгілікпен егіздей,
Жаны дәрия теңіздей,
Ақ көңілді ақ жарқын,
Анам Кәмеш жүретін.

Немере өсіп келеді,
Жиендер де жүреді,
Жиеншарын сүйеді,
Шаттанып анам күледі.
Ұлдары да ұлықты,
Қыздары да қылықты,
Келіндері келбетті,
Күйеулері сымбатты...
Тілемейді өзге қымбатты.

Қайран ағаларым

Жойылсын соғыс!
Атылмасын оқ ешқашан!
Түршігер жаным, күрсінем егер, еске алсам.
Кетті ғой құрып қаншама біздің кандастар,
Туған жерінің топыраған қайта баспастан...
Нағашым Қамза болар ма еді жақсы ақын
Байланып оққа өлмесе егер жас қыршын.
Жеті жыл жүріп, оралды Жағыпар нағашым,
Ұрпақсыз өтті жарақат алған, кім білсін?!
Құдайберген, Қалинұр, Назар - боздақтар
Сендерсің әр кез еске алып, ұрпақ ардақтар.
Төрт ағайын біреуінен тек қана,
Үш бұрышты қара қағаз - айғақ бар.
Хабарсыз кеткен, моласыз қалған ағалар!
Қан жұтып қалды артыңда қанша аналар.
Мөлдіреп жап-жас, қарайсыңдар суреттен,
Жар құшып, бала сүйе алмай кеткен, паналар!

Жойылсын соғыс!
Бермесін басқа ешқашан!
Түсімнен шошып, оянам егер еске алсам.
Ағаларын аттандырған майданға
Күтіп жүр анам, ұмытар емес ешқашан.

Жеңіс күніне

Жетті хабар,
«Соғыс, соғыс басталды!»
Ел дүрлікті, ақтарылып ас қалды.
Қан майданға ер азамат аттанып,
Нәрестелер бесіктегі жас қалды.

Қанды соғыс, қайыстырды ел-жұртты,
Жұмылдырды жұдырықтай бар ұлтты.
Он жетіде түбіт мұртты жігіттер,
Тез есейді, балалықты ұмытты.

Қанша қалды азаматсыз шаңырақ,
Аналары шашын жұлып, аңырап?!
Қанша қалды жас келіншек сүйілмей,
Жасаң талдан жаңа бесік иілмей?!

Батыс жактан қара бұлт қаптады,
Жауыз фашист шекарадан аттады.
Қазағымның қара-торы ұл-қызы,
Ел намысын, ер намысын ақтады.

Жау жолына жолбарыстай атылды,
Көрмепті ешкім қазақтардай батылды.
Кеудесімен тұншықтырған дзоты,
Кім білмейді ең алғашқы батырды.

Жауыздарды тықты қайта көріне,
Желбіретті Жеңіс туын төріне.
Қан майданнан Европаны қақ жарып,
Үш ай бойы жаяу қайтты еліне.

Әжем Бәди Ақшалқызына

Әлі есімде аңсаушы еді Ақ әжем,
Туған жерін, Жаңарқамды көрсем деп.
Аштық жылы айырылған ұлының
Маңдайынан иіскеп шіркін өлсем деп.

Оңжақтағы сол көркем қыз келбетті,
Келін болды, нәрестесін тербетті.
Бақытты еді жұрдай болды бәрінен,
Ойламады көремін деп нәубетті.

Біреу өлсе басқа түсер қасірет.
Өлшеуі жоқ болды емес пе тақсірет.
Дала, қала толып кеткен мүрдеге
Бұйырмады миллионға ақырет.

Ондай сұмдық енді қайтып болмасын!
Бәйшешектер өспей жатып солмасын.
Ақ жаулықты аналары қазақтың
Көкірегің қасіретке толмасын!

Жаса мәңгі, көркейе бер, сен, қазақ!
Басқаларға болма ешқашан, сен, мазак.
Ұлтшыл емен құдай өзі сақтасын,
Ұлтжандымын жасырмаймын мен бірақ.

Қаншама рет қырса-дағы қазақты,
Төндіртсе де неше түрлі азапты,
Халқым менің қайта өрледі, түледі.
Көктемдегі қызғалдақтар сияқты.

Африкада мың жылдық бар – баобаб.
Сені отырмын сол ағашқа мен балап.
Терең жайған тамырларың құрғамай,
Мәуелей бер, мәңгі жаса, сен, қазақ!

Әкем түсіп есіме...

Көргенде ауыл қарттарын,
Қараймын ұзақ тесіліп.
Жан әкем түсіп есіме,
Жүрегім тұрар езіліп.

Балалық шақтың базарын,
Ортаңда, қарттар, өткіздім,
Еске алып бүгін сіздерді
Сағынып сәлем жеткіздім.

Ауылым менің ерекше
Бай еді балғын бөбекке.
Шақырушы еді сан отау
Жыл ара қалжа жемекке.

Он шақты бала бір үйде
Тебісіп өскен құлындай.
Бытырап бүгін жан-жаққа
Кетті ғой артқа бұрылмай...

Барғанда елге сағынып,
Қарттардың халін сұраймын.
Шетінеп кетсе біреуі,
Күйзеліп қатты жылаймын.



Әкеме

Мен, Марал, Зейнел-Ғаби әкем аты.
Керей Балта Бексейіт арғы заты.
Ата-бабам мекені Ортақкөлден,
Өркендеп өсіп, өнді көп жекжаты.

Тізетін әкем менің сөз маржанын.
Түсінетін тереңнен сезім сазын.
Жыр етіп жақсылықты өмір бойы,
Қарсы алған зор үмітпен әрбір таңын.

Қадірлі, қарапайым, сүйкімді еді,
Жаксы көріп әрқашан сүйсінді елі.
Суық ажал кетті алып арамыздан,
Көп болды қапаланып, күйінгелі.

Өсиетім

Өлерімде жыламаңдар, ағайын.
Алтын күндей арайланып батайын.
Өткен бүткіл ғұмырыма разы боп,
Ең соңғы рет дәм-тұзымды татайын.

Өмір бар да өлмек бар ғой тегінде.
Ұзақ ғұмыр тілеймін мен бәріңе.
Менсіз жері кеңейсін тек күншілдің,
Тынышталсын жан-жүрегім менің де.

Өмір-қызық, қызығына тоймаймын.
Ержетсе де балаларды ойлаймын.
Асыл анам кейуананың жасында,
Қартайсам да еркелеуді қоймаймын.

Мен өлгенде қарамаңдар, ағайын.
Ақ шымылдық тасасында жатайын.
«Жаксы ит те көрсетпеген өлігін»
Күліп мәңгі естерінде қалайын.

Қазан, 2005 жыл.

Соңғы тілек

Қазсын менің қабірімді
Туған жердің төрінен.
Табылайын әкем жатқан,
Ауылымның өрінен.

Ешбір қызға бұйырмаған,
Ата-баба қорымы.
Өзім айтқан жерде болсын,
Сүйегімнің орыны.

Арыма

Құбылам менің, шұғылам сенсің өзімнің.
Жырым да сенсің, нұры да сенсің көзімнің.
Жаза бассам өзіңе ғана жүгінем,
Жаным да таза, бұлақтай мөлдір көңілім.

Біреудің алыстағы арманымын.
Біреудің баға жетпес ардағымын.
Тұңғыық түбіндегі жарқыраған,
Әдемі, қолы жетпес маржанымын.

Біреудің мың құбылған гауһарымын.
Оқ жетпес асқар шыңның арқарымын.
Қасиет, қадіріме жетер болса,
Ер жігіттің лайланбас шалқарымын.

Өзім туралы

Әлі де мен биіктерден көрінем,
Әлі де мен өлең болып өрілем.
Жүректерден табыламын іздесең,
Көрінемін көңілдердің төрінен

Кісілікке басымды иіп өтемін,
Жақсылықтың дәнін жыйып өтемін.
Әрбір жаннан сұлулықты табамын,
Ғашық болып өмірден мен өтемін.

Мұнайтпасын, жасытпасын Жаратқан,
Төбемізде жарқырасын ақ аспан.
Суымасын жастық жалын, ыстық қан.
Келер күнге талпынамын талмастан.

О, тіршілік!

О, тіршілік, бәрімізге балдайсың.
Жақсыға да, жаманға да шын байсың.
Мың құбылып, жүз түрленіп, өзгеріп,
Бір орында ешуақытта тұрмайсың.

О, тіршілік, соныңмен сен қызықсың.
Өтеді адам тек өзінді сүйіп шын.
Рахатына жұмақтағы жүз күнгі,
Бермек емес жәй бір күнгі тірлігін.



Сырласу

Отырам жиі өзіммен өзім мұңдасып,
Өзіммен өзім өткенді шолып сырласып.
Қиналған кезде көмекке келер өлең-жыр
Қуанып шексіз, келгендей құрбы-құрдасым.

Жылаған кезде шашымнан сипап жұбатар,
Жанымда жан жоқ көзімнің жасын құрғатар.
Ақ жүрегін жәйіп салып кіршіксіз,
Жарқырап көзі, нұрланып реңі тіл қатар.

* * *

Көңілімнің көкжиегі мұнартып,
Келер күнге үмітімді мол артып,
Соңғы кезде отырамын елеңдеп ,
Жақсы хабар естуге мен құмартып,

Келер жылдар арманыма жетелер,
Ел алдында қарызым көп өтелер.
Қосақталып қайғы-мұң мен қуаныш,
Болар сәттер күйінер де сүйінер...

Бақ пен дарын бірге жүрсе болғаны.
Көңілімнің әруақытта толғаны.
Жүрек соғып, сезім шалқып, толқыса,
Жыр «Аққұсы» қолыма кеп қонғаны.

Басқа арман, өзге тілек әзір жоқ.
Келемін мен ана тілін қадірлеп.
Толғай білсем өз ойымды тереңнен,
Сірә маған одан артық бақыт жоқ.

Жарық көрер әлі талай кітабым,
Қуанышқа толар талай құшағым.
Аманат-жыр ұрпағыма қалдырар,
Бұл өмірден тек қана сол ұтарым.

Өкінемін текке өткен күндер менен айларға,

Өкінемін текке өткен күндер менен айларға,
Таба алмаймын ешбір уаж, ешбір себеп айтарға.
Жарты ғасыр өте шықты көз ілеспей зымырап.
Жастық жігер, күш-қуатым енді маған қайтар ма?

Арқадағы мен бір елік үйірінен адасқан,
Тұрса дағы күн күлімдеп, шәйдай ашық ақ аспан.
Болғаннан соң бұра тартқан бұралаң жол алдымда,
Қалай ғана айтыңдаршы бұл жалғанда адаспан?.

Өзім сүйген көркемсөзден қалдым ұзақ көз жазып,
Шалажансар арман қалды кете жаздап қоштасып.
Орта жаста қайта түсіп тар жол тайғақ кешуге,
Ұшса, шіркін, көк пырағым ақ аспанмен астасып.

Іздейтінім - ізгілік

Теңіздей толқып кеткенде,
Толғанып өлең жазамын.
Көңіліме демеу, сүйеніш
Өлеңнен әр кез табамын.

Жамандық көрсем егіліп,
Күйзеліп жылап қаламын.
Жақсыға жаным еліктеп,
Қуанып маздап жанамын.

Өзімнің тура жолымды
Адасып кейде табамын.
Шытырман өмір соқпағын
Түсінбей кейде қаламын.

Осынау қысқа өмірде
Ренжіспей неге жүрмеске?

Бірінді-бірің шын сүйіп,
Шаттанып неге күлмеске?

Сыйласып жүрсек баршамыз
Береке, бірлік болады.
Татулық қонса үйіңе,
Қуаныш бақыт сол әні.

Бар адамның жүзінен
Бақыт нұрын іздеймін.
Тұнығынан көзінің
Ізгілікті іздеймін.

Кейбіреудің көзінен
Көлгір күлкі көремін.
Кейбіреудің сөзінен
Жалғандықты сеземін.

Түлкі бұлаң заманда
Қалай өмір сүремін?
Шын жыламай, шын күлмей,
Қалай ғана жүремін?

Жыртысымды жырtpасын.

Қайда жүрсем дос табуға тырыстым,
Құрбылармен сырласып көп ұғыстым.
Шын жүректен көмегімді ұсынып,
Аямадым жан жылуын, қол ұшын.

Ауырса да жандарынан табылдым,
Ем жасадым жасағанға жалындым.
Тілеп жүрдім ұзақ ғұмыр, жақсылық,
Күюші еді достар үшін жаным шын.

Жан-жүрегін үзіп берер дос қайда?!
Әркімдердің көздегені тек пайда.

Жалған «достар» жанымызда аз емес.
Сатып кетер кездесе екі талайда

Кеш түсініп опық жедім әрине,
Жүрек мұздап, көңіл қалды бәріне.
Жаны жүдеу адамдармен дос болсаң,
Қалмайды екен бұл өмірдің сәні де.

Соңғы тілек болары шын адамда,
Тіршіліктің ақыры - қаза бар да,
Жалақтап мен өлгенде жалған «достар»
Жыртысымды жыртпасын жаназамда!



*Өтіпті отыз жеті көктем мен күз,
Ағыпты қанишама су, еріп көк мұз.
Жадында сақтап жүрдің қара қызды,
Үмітпен кездесерміз әлі де біз.*

III БӨЛІМ

Балалық шаққа саяхат, Өшпес махаббат

Бала ғашық

Балалық шаққа саяхат жасап қайтайық,
Іштегі сырды ақтарып бірден тастайық.
Періштедей құрбыларды еске алып,
Бала-ғашық, сағыныш жырын бастайық.

Балалық шаққа саяхат жасап қайтайық,
Көрікті жырды көңілде жүрген айтайық.
Өтсе де жылжып арманға толы талай жыл,
Оралмас мәңгі өткенді шолып байқайық.

Балалық шақты түсімнен әр кез іздеймін.
Туған жердің сағымынан іздеймін.
Анашымның мейірімді жүзінен,
Бала-ғашықтың жүрегінен іздеймін.

Балалық шағым, балауса шағым, бал шағым,
Арайлы тандар шуақты күндер аңсадым.
Елігіндей Сарыарқаның елеңдеп,
Келер күнге зор үмітпен аттадым.

Жоғалтпай жүрсің сезімге толы жаныңды,
Бұлқынып жүрек суытпай ыстық қаныңды.
Жүре берші жарысып ұзақ жылдармен,
Бала-ғашық, арнадым осы әнімді.

30.07.05ж.
Алматы



Балалық шақты еске алу

Кездескенде еске түсті балалық шақ базарлы,
Күйді кештім бойжеткендей әдемі бір ажарлы.
Сен де кеттің жас жігіттей көз алдымда жасарып,
Осындай да болады екен жасағанның ғажабы.

Қанша жылдар қайрылмастан сырғып, жылжып кетіпті,
Оқу, өнер, табыстарға қолдарымыз жетіпті.
Арман, мақсат орындалып, асуларды алғанмен,
Жүргендейсің толтыра аламай көңілдегі кетікті.

Жаның таза, жүрегің ақ, аруақ қонған жігітсің,
Алатаудың ақ шыңына аппақ үйлер тігіпсің.
Алла саған нәсіп етсін ұзақ өмір, шын бақыт,
Сарыарқаның сары баласы, елің үшін туыпсың.

Сені мен мен

Өмір бойы болсаң егер шын ғашық,
Кездесуге, сырласуға шын асық.
Айтарым бар тек өзіңе жасырмай,
Келсең кіріп есігімді сен ашып.

Сенер едім, сенер едім мен саған,
Күлімдейді көзің ғана тек маған.
Қулық сақтап тұрсың-ау деп ойланам,
Қиын екен шынайылық болмаған.

Жүрегіңді жайып салшы сен маған,
Арыңа сен, содан кейін сен маған.
Көңіліме түсірмеші көлеңке,
Сенемін ғой, сенгім келед мен саған.

Шынайылық сыйла маған

Тұнып тұрған ойың болса,
Тұншықтырмай ашшы маған.
Жүрегінде отың болса,
Алаулатып жақшы маған.

Көңілінде әнің болса,
Мың құбылтып салшы маған.
Көкейінде назың болса,
Жасырмашы айтшы маған.

Сыр қалмасын, жыр қалмасын,
Ашылмаған, айтылмаған.
Шынайылық шын жүректен,
Сөйтіп, жаным, сыйла маған.

Мен сені бағалаймын

Мен сені бағалаймын асылыма,
Ұқсатам жаздың жарқыл жасынына.
Ақ жаныңа ғашықпын, ақшақардай,
Ханзададай тұлғаңа, ақылыңа.

Бақытымсың, бағымсың шын өзімнің,
Жанарысың жарқыраған көзімнің.
Көңілімнің көгілдір нұр даласы,
Мәні мен мағынасы әр сөзімнің.



Өкпе

Сен кеткен соң...
Қуаныш емес,
Көңілімде мұң қалды.
Айтылмаған,
Әдемі бір сыр қалды.
Мойныңа асып,
Ақ білегін еркелер,
Бала кезде,
Өзің сүйген қыз қалды.
Жан дүнием,
Дауыл соғып өткендей.
Жүрегімде,
Тоң боп қатып, мұз қалды.
Қадалып сол,
Жүрегімде мәңгілік,
Алынбастай,
Үшкір ине-біз қалды.



Досқа

Аспандағы айды көрсем қуанам,
Сәулесіне шомылып мен оянам.
Жанымда сен болмаған соң әрине,
Сұлулыққа сүйсінгенмен мұңаям.

Жарқыраған жұлдыздарға қараймын,
Жетпесем де есебіне санаймын.
Ең жарығын жымыңдаған төбемде,
Жақсы досым, мен өзіңе балаймын.

Ай да алыс, жұлдыздар да тым алыс,
Арман-мақсат, жетер меже ол да алыс.
Шалыс басып, қалыс қалып жүрмеуге,
Жетелейді мені әрқашан бір намыс.

Іздің бе

Сен мені іздің бе қуанғанда,
Көңілің әлде неге жұбанғанда.
Сәттерде жүрегіңді шаттық кернеп,
Жас баладай алданып уанғанда.

Сен мені іздің бе қиналғанда,
Төбеңе қайғы бұтты жиналғанда.
Ренжіп, қажып, шаршап, шын мұңайып,
Жалғызсырап бір мезгіл жылағанда.

Сен мені аңсап кейде сағындың ба,
Оралып қайталанбас сағым-жырға.
Жүректе сақталды ма пәк сезімің,
Тағдырға басқа түскен бағындың ба?

Адамның өз тағдыры өз қолында.
Кездесер неше сынақ ақ жолыңда.
Достық пен махаббаттан айырылу,
Кезігер ғұмыр атты жол барында...

Мен өзінді...

Мен өзінді аспандағы,
Қыран құсқа балайын.
Жүрегіңе өз атымды,
Өшпейтін ғып жазайын.

Әнің болып әруақытта,
Айтылмаған қалайын.
Ақ жолыңа сәуле шашқан.
Жалғыз шамдай жанайын...

Түс

Өзім екеу болғанмен
Жаным жалғыз жүруші ед.
Ішім жылап тұрса да,
Сыртым ғана күлуші ед.
Қаным жылы болғанмен,
Жүрегім тоңып тұрушы ед.
Шуақты күндер болғанмен,
Қоңыржай өмір сүруші ек.
Өзіңді көріп қуанып,
Жүрегім аунап түсіп ед...
Бақытты сәттер – құр бекер,
Өңімде емес, түсімде ед.

Керуен басым

Болса өмір-бір керуен жүк артқан,
Өмір жүгі болады екен мың батпан.
Алып жүру тауқыметін өмірдің,
Күшке түсер жауырынға шын батқан.

Керуен басым болғың келсе өмірде,
Тосқауылдар толып жатыр жолыңда.
Адастырмай алып жүрсең мен дайын,
Ақылың мен парасатың молыңда.

Керуен басым өзің болсаң арман жоқ,
Баққұсымның төбеме кеп қонғаны.
Кім біледі сәтсіз болып сапарым,
Жүгім ауып қалмаса тек болғаны.

Өмір жайлы ой

Мағыналы өмір сүрсем арман жоқ,
Мақсатыма жете берсем көңіл тоқ.
Жақсы ісіме сүйсінетін ел болса,
Шығар тауым, асуларым алар көп.

Шаршатады күйкі тірлік күйбеңі,
Ұсақ-түйек шаруалар үйдегі.
Үнемі бір алаң болып жүргенім,
Текке ойлап түкке тұрмас дүниені.

Өмір қысқа, дүние жалған әуелден.
Өтеу қиын ата-анаңның қарызын.
Бар тілегім, ұмытпасын ұл мен қыз,
Ел алдында азаматтық парызын.

Өз басыңның қара қамын ойламай,
Күйкі тірлік күйбеңіне бойламай,
Биік мақсат асыл арман жолында,
Жете бергін табыстарға толағай.

Сезім

Сезімсіз өткен түндерім мені қинайды.
Ықылассыз күндерім мені қинайды.
Арнамаған асыл сөзді жарыма,
Салқын қанды сәттерім мені қинайды.

Сарғайып, аңсап сағынғанға не жетсін!
Қуанысып қауышқанға не жетсін.
Адам болып туғаннан соң анадан,
Шын ниетпен, жылағанға не жетсін!

Қызығамын бірге жылап, күлгенге.
Бірін-бірі шын өбектеп жүргенге.
Қайғы мұнды тең бөлісіп көтеріп,
Жәй-күйінді сұрамай-ақ білгенге.

Бедірейген бетсіздерден қорқамын.
Қасиетсіз тексіздерден қорқамын.
Жүрегі мұз, жаны жүдеу, тас бауыр.
Рухы төмен адамдардан қорқамын.

Шалқиды сезім телегей-теңіз дәрия.
Көңілім көркем шынайы жібек дүрия.
Жарқылдап жәйдай өмірден өтсем арман жоқ,
Із тастап артқа, болардай елге жәрия.



Тілегім

Ойы тұнық, жаны таза, көзі ашық,
Азаматқа болам әр кез мен ғашық.
Парасатты, сымбаты сай келісті,
Адамдармен жүздесуге мен асық.

Жүрсем бүгін сау-сәлемат жер басып,
Кемерімнен кетпек емен мен тасып.
Жақсылықтың жолында мен шаршаман,
Жамандықты көрсем қалам мен жасып.

Жақсылыққа жаным құмар әрқашан.
Дарқандықты күтемін мен баршадан.
Топас, мекер, менмендікке шырмалып,
Арыла алмай жүрген жоқ па қанша адам?

Шын жүректен мен тілеймін бәріңе,
Сәулесі мол нұрлы әсем шақтарды.
Бұл өмірдің жоқ емес қой қалтарыс,
Көлеңкелі тым көмескі жақтары.

Ой-өрісі биік тұрса әркімнің,
Ертеңіме қиналмас ем бәлкім мен?
Өзін ғана ойлағандар болмаса,
Кем қалмаспыз еш уақытта ешкімнен.

Адам болып келгеннен соң өмірге,
Адам болып өлу бізге парыз ғой.
Азаматы болағаннан соң елімнің,
Халқым үшін еңбек ету қарыз ғой.

Сыр

Жылағанды жырларыммен
жұбатсам,
Еңсе түсіп езілгенді
қуантсам,
Жан жүрегін мазасыздың
тербетсем,
Жазылмайтын жараларын
емдесем.

Ақ қанатты армандарын
жалғасам,
Уақыт жүгін арқалаудан
талмасам.
Досым үшін алаулап бір
жанбасам,
Несі жақсы жүректерде
қалмасам?!

Құрбыларға

Өмір өтіп барады қайтқан қаздай,
Терістікте болатын қысқа жаздай.
Кеше ғана қыз едім желкілдеген,
Жаулық киер күн жақын ақша қардай.

Мәз боламыз бәріміз мың жасардай,
Кеше өткен соқпақты тың басардай.
Жол қысқарып, аларға ажал келсе,
Мұрша бермес пендеге тіл қатардай...

Әр сәтін нұрлы өмірдің бағалайық,
Мәңгілік жоқ. Өткенді саралайық.
Ғұмырдың мағынасы адалдықта,
Біз қонақ бұл жалғанға,
шамалайық.

Әсемдікті қимаймын

Мен сүйемін қырдың әсем гүлдерін.
Жарқыраған айдын шалқар көлдерін.
Толықсыған айды көрсем қуанам,
Ұнатамын күркіреген күндерін.

Табынамын, табиғатқа тасып тым.
Көгендегі қозы-лаққа ғашықпын.
Жас баланың иісіне ғашықпын.
Жақсылармен жүздесуге асықпын.

Өтеді өмір, дәм өлшеулі, өтемін.
Мен де алланың сызығына жетемін.
Бүкіл дүние тіршіліктің тынысын,
Әсемдікті қалай қиып кетемін?

Арман

Арман, арман, қызыққа адам тойған ба?
Шаршап, сірә, армандамай қойған ба?
Танданасың жүзге келіп өлгендер,
«Арман-ай» деп соңғы демін алғанда.

Ес білген соң армандаймыз өсуді,
Сүйген жармен басымызды қосуды.
Үй болуды армандаймыз іргелі,
Немере мен шөберені сүюді.

Арман деген –адамның ғажап ойлары,
Арман деген – қасиет, қадір бойдағы.
Өмірге құштар ықыласы, ынтасы,
Жігерін қайрар таптырмайтын қайрағы.

Асығамын

Асығамын күн сайын
келер таңға
Асығамын қыс түссе,
келер жазға
Асығамын айтуға бар сырымды
Мені танып, сезінер
білер жанға.

Қарсы аламын қуанып,
қайтқан қазды.
Тебіренем естісем,
күйді сазды.
Елеңдеймін еліктей еркелеймін,
Асығамын көруге
сүйген жарды.

Қанша қалды аңсатқан,
Ақ таңдарым.
Жетелейтін арманға
Бақ таңдарым.
Үлгерермін жетуге бір белеске,
Қонса менің басыма
Бақ пен дарын.

Алла, маған бере гөр
Ақ жолыңды
Көтергізіп білекті,
Жәй қолымды
Алдым тұман, артым жар болмасыншы,
Сәуле түсір басыма,
бер жолымды.

Мен аттайын алдағы
жылдарыма.
Ғұмыр берсін,
Жаратқан, жырларыма

Мен кетсем де, жыл сайын көктемеде
Сән берейін гүл болып,
Қырларыма.

Өмір заңы

Қартайып, бойдан қуат әл кеткенде,
Кескін- кейіп, сымбаттан сән кеткенде,
Қасиет пен кәдірден алыстарсың,
Ұшқыр ой мен сөзіңнен мән кеткенде.

Көзбен шолып қарарсың айналаңа,
Келді дерсің басыма қайдан нала?
Еске түссе жігерлі жастық шағың,
Сезінерсің қалғандай айдалада.

Қартайғанда жұбыңнан айырмасын.
Жаны ашып алдыға ол қояр асын.
Үйің толған ұл мен қыз болса –дағы
Құдай қосқан қосақтай қайдан болсын?!

Жарың сені мәпелеп еркелетер.
Жаман қылық көрсетпес өкпелетер.
Жалғыздық аллаға тән. Ер мен әйел
Болса, шіркін, өмірден бірге өтер!

Өмір қатал, өмірдің өз заңы бар.
Өлшеулі әрбір күнің, атар таңдар.
Аз ба, көп пе, жүргейсің шын сыйласып,
Адалдық, пәк сезімнен аттамандар!

Көктем

Көгілдір көктем, көгілдір көктем
Күн нұрын төкті көгілжім көктем.
Жауқазын гүлдер, жұпарын шашты.
Қуанды халық өзінді күткен.

Қозы, лақ шықты, беттеді қырға,
Бөленді жер-көк әдемі жырға.
Қыс бойы үйде ауырып жатқан,
Қарттар да шықты ілігіп сыртқа.

Кеудені керіп таза ауа жұтты.
Көктемнен үлкен жақсылық күтті.
Бусанып жатыр Жер- ана міне,
Баршаның болсын, Көктемі құтты!

Күз

Далам менің қызыл күрең,
Сарғылт-қошқыл түске еніп,
Кигізгендей ала шапан
Өзбек ағам күз келіп.
Балаусасы балқұрағы
Қоңыр тартып, қуарып,
Айдын көлім мұңаяды, жетімсіреп құс кетіп.

Қара суық жел еседі
Өңменіңнен өтердей,
Кеудеңдегі жылуыңды
Суырып бір кетердей,
Сұр аспанда бұлт көшеді,
Түйіледі түнеріп.
Жаңбыр жауып, сабалайды терезенді тесердей.

Сонда да бар қоңыр күздің
Қайталанбас шақтары,
Естен кетпес маужыраған
Сары алтындай бақтары.
Сары күзде ғашық жандар
Жас шаңырақ көтеріп,
Арайланып алғаш рет
Атқан бақыт тандары.

Алқаптарда егін басып,
Комбайндар жосылған.
Еңбек үні қамбаларда
Ән мен жырға қосылған.
Берекелі бейбіт өмір
Нәсіп болып халқыма,
Ел басына келмесін тек
Жамандықтар тосыннан.

Әлі талай
Даламызға қоңыр сары күз келер
Бұл өмірде таусылмасын
Игі ырыс біз көрер.
Күз суығы көп бөгелмес,
Өтер, кетер тондырып,
Суымасын жан жылуы
Адамдарға біз берер.



Қыс таяу

Қорғасын сұрғылт бұлттар қаптады да,
Жөңкіді будақ-будақ аспанымда.
Сілбіреп тоқтамайды, сұрғылт жауын,
Ерте күзден хабаршы жетті мұнда.

Көкжиек көрінбейді мұнартады.
Балалар да ойнауға құмартады.
Қабағы табиғаттың бір ашылмай,
Көңілсіз әр күн сайын таң атады.

Күз келді, қыс та таяу, алыс емес.
Жаз деген біз байғұсқа болды елес
Піспей тұрған егінді көрген сайын,
Әр түрлі кейіс ойлар маза бермес...

Бакуге барғанда

Кім ойлаған бұл Бакуге келем деп,
Ескі қорған, музейлерін көрем деп,
Сырлы сазды шығыс әнін елеңдеп,
Тыңдаймын да тәнті болып қалам деп,
Қарай бергің, қарай бергің келеді.

«Қыз мұнара», «Ширваншахтың сарайы»,
Ескерткіші он екінші ғасырдың
Құпия бір қасиетпен қарайды.
Дуа жасап тастағандай жасырын.
Талмай көзің, қарай бергің келеді.

Есте қалар жарқыраған күндері,
Қызыл, жасыл, әсем нәзік гүлдері.
Асып-тасып қарт Каспийдің кемері,
Кейде баяу, кейде қатты «норд» желі.
Келе бергім, көре бергім келеді.

Шіркін-ай!

Жақсы жанды көбіне көзге ілмейміз,
Мазалап, тірісінде көп күндейміз.
Көзден таса болғанда көңіл айтып,
Көлгірсіп, көзді сулап, сөз сөйлейміз.

Жаманды көріп әсте қорланамыз,
Жақсыны «жақсы» деуге арланамыз.
Қызғанып атақ, даңқты текті жаннан,
Айрылып қалғанда тек ойланамыз.

Жақсыны танытуды көздемейміз,
Тәйірі ондай адам аз ба, – дейміз.
Қазақтың қанға біткен іштарлығы
Тұсау болып аяғын күрмелейміз.

Көңілімнің көктемі

Кім сүймейді көк желекті табиғаттың көктемін.
Әкелетін өзіменен тіршіліктің от демін.
Гүлжазира маужыраған осынау бір нұр дала,
Еліктіріп іздетеді көңілімнің көктемін.

Күтем оны жасыл қырды қызғалдақтар жапқанда,
Күтем оны алма ағаштар аппақ гүлін ашқанда.
Ойнағанда көк жиекте толқынданып ақ сағым,
Арманымның ақ құсындай аққу көлге қайтқанда.

Кей уақытта елегізіп, отыра алмай үйде мен,
Дала кезіп, гүлдер теріп, сағым қуған күйдемін.
Кең даланы құшағыма қиналмай-ақ сыйғызып,
Құлазыған көңілімді толтырып бір келемін...

Жастық шак

Өзгеше ғой жастық шақта өміріңнің әр күні,
Өзгеше ғой дірілдеген жас арудың кірпігі.
Жарқылдаған жалын жанар жарқ етіп бір қараса,
Жаңылысар жігіттердің жүрегінің лүпілі.

Өзгеше ғой барша жастың мөлдіреген көздері.
Өзгеше ғой арман, мақсат, сырға толы сөздері.
Жеткізе алмай құрбысына нәзік, сәби сезімін,
Өзгеше ғой жас жігіттің қиналған бір кездері.

Кеудесінде әрбір жастың буырқанған теңізі.
Жүрегінде, жігерінде бар саркылмас сезімі.
Ондайларға бұлтты күні, тұнжыраған аспаннан
Күн күлімдеп, сәуле шашып, ай көрінген секілді...

Ару қыз

Ақ төсекте аппақ ару іңкәр жүрек егілді.
Қара шашы сусып төске төгілді.
Дірілдейді демалысы, алқынады жиілеп,
Кеудесіне сыйғыза алмай сезімді.

Жас жүрегі махаббатты алыстағы аңсайды,
Ару қызға таң да атып, жұлдыздар да батпайды.
Көз алдына сұлу жігіт елестейді еркелеп,
Ұмсынады, буыны бос, бірақ оны таппайды.

Асықпашы, аққу сынды арман қуған, ару қыз!
Сыңарыңды бұл өмірден, көп ұзамай табарсың.
Домбыраның қос шегіндей жарасып,
Қосағыңмен қосылып ән саларсың...

Түсімде

Түсімде ғана жымыып күліп,
Сен мені неге қинайсың?
Немесе кейде аймалап сүйіп,
Қуаныш маған сыйлайсың.

Әрине сонда ұмытып кетем,
Мен үшін мәңгі жоғыңды.
Гүл болып жайнап, күн болып жетем,
Толтырып нұрға жанымды.

Түс, неге сонша қатыгез едің?
Алдайсың мені аяусыз.
Түсіріп еске күндерді қызық,
Шоқ болып қалған алаусыз.

Сүюден адам егер жаратылса,
Сүюімен әр пенде дара тұрса,
Бар әлемнің адамзаты тек қана
Сүйікті мен сүйгендерден жаратылса...

Жүрекке мұң, көзге жас толмас еді.
Жер бетінде жамандық қалмас еді.
Жаныңды жаралайтын жарым ниет,
Жайдақ мінез адамдар болмас еді...

Алдамшы сезім

Жасырайын мен несін...
Жалт етіп жылы қарайтын.
Жанымның нәзік пернесін,
Тербетіп нұры тарайтын.

Кездесіп қалсам бейуақыт,
Жүрегім қатты тулайтын.
Сезуші ем сонда мол шаттық,
Кеудемді кернеп симайтын.

Білмеппін сол бір күндердің,
Сағымдай бұлдыр екенін.
Уақытша ғана жылытып,
Тоңдырып мені кетерін...

Сенсің жаным,
Көкөрім талы көктемнің.
Қызғалдағы
Көкорай шалғын бөктердің.
Кетпейді естен
Көзіңді тігіп көзіме,
Құшақтап белден,
Абайлап беттен өпкенің.

Сенсің жаным,
Алыстап кеткен арманым.
Ап-ашық күні
Адасып қалған, іңкәрім.
Қиялай ұшып,
Құзар шыңға шыға алмай,
Қанаты талған
Құрыш қанат сұңқарым.

Алып ұшқан
Өтті талай түндерім.
Сағыныштан
Аңсауменен жүдедім.
Көре алмаймын,
Баса алмаймын кеудеме,
Оралмайды
Қуанышты күндерім.

Білмеппін

Білмеппін, жылжып өткен көңіл жазын,
Білмеппін, тыңдамаппын жүрек назын.
Кетіпті қайрылмасқа саумал шағым,
Іздеймін тоқтаусыз сол сезім сазын.

Аласұрып, іздеймін, шарқ ұрамын,
Адалдық, махаббаттың бақ тұрағын.
Қайдасың, оттан ыстық ынтызарым,
Мәпелер бейне менің бал-құрағым?

Жас жаным бақыт аңсап асығады,
Жүрегім жиі шаншып басылады.
Кей кезде кете жаздап қош айтысып,
Қаламын жердің бетін басып әлі...



Сені іздедім

Екеуміз өткен жерлерді көрсем қиналам,
Түсімде кейде кездесіп, шексіз қуанам.
Көргім келсе бірге жүрген бақ ішін,
Сен тосқандай асыға мен жиналам.

Кинозалға кірген, кейбір кезімде
Орындығың көрінер ыстық көзіме.
Қатарласа отырса біреу өзіме,
Ұрланып қана қараймын оның жүзіне.

Бейтаныс адам бұрылса маған сол сәтте,
Назарымды тайдырып мен де мезетте,
Ойлаймын сені, ой түбіне жете алмай,
Жалғызсырап, қиналамын әлбетте.

Думаны мол студенттік кештерде,
Концерт, кино, бақ ішін бір кезгенде.
Әлде қалай тілдессем бір жігітпен,
Сенің бейнең биік тұрар әр кезде.

Кешірімді кеш сұрадың сен неге?
Кешер қуат таба алмадым мен неге?
Бірін-бірі құлай сүйген қос жүрек,
Қиналады екен, қиналмақшы мәңгіге.



Абайға

Қасында науқас өткіздік жылдар жартысын,
Күн сайын көрдік өлім мен өмір тартысын.
Жаратқан құдай жар болып бізге бір өзі,
Абыройменен өткердік өмір талқысын.

Науқаспен бірге ауырып, қатты қысылып,
Олармен бірге қуарып, күйіп, ысынып.
Ұйқысыз түндер жарысып бірге жүгірдік,
Келгенде кезек, көмекті бірге ұсынып.

Жатса да адам дәрменсіз мүлде, тым нашар,
Үмітін үзбей дәрігер емін шын жасар.
От болып жанған өміріне науқастың,
Қарлығаштай қанатымен су шашар.

Тәуірлеу болса, күлімдей қарар көздері.
Жылытар жанды алғысқа толы сөздері.
Қоштасар сәттер саушылықпен үйіне,
Дәрігерінің де ең бақытты кездері.

Екеулеп, Абай, елу жыл еңбек етіппіз,
Белорта жасқа екпіндеп лезде жетіппіз.
Зейнетін көріп, өткізген бастан бейнеттің
Жүрсек-ау, шіркін, ақсақал жасқа жетіп біз!?

Қуанар адам көгеріп өскен бұтаққа,
Толтырса егер алқызыл гүлді құшаққа...
Үйленіп ұлдар немере сүйсек – арман жоқ,
Береке берсін, жаратқан құдай ошаққа.

Аймала мені

Аймала мені, аймала жаным ынтығып.
Қаның бір қызып, жүрегің қысып бұлқынып.
Бір тұтамдай қалды ма менің ғұмырым,
Аймала мені, аймала жаным, құлшынып.

Махаббат сезім сыймайды ешбір өлшемге.
Тек қана ғұмыр құдайдың берген өлшенген.
Телегей-теңіз сезімге кетсем тұншығып,
Айтпас ем менің арманым бар деп өртенген.

Наз

Жауап неге жазбадың хаттарыма,
Тұнық ойдың түбіне батпадың ба?
Сағынған шалғайдағы жан жарыңа
Жылы сөз жүрегіңнен таппадың ба?

Күтемін мен өзіңнен жылылықты,
Мәрт мінез, асыл сезім, ұлылықты.
Күтемін адами көп қасиеттер,
Сегіз қырлы бір ғана сырлылықты.

Өмірде алдау, арбау болмаса екен,
Жүрегім қаталдыққа тоңбаса екен,
Шапағаттың аямай төгіп нұрын,
Жасаған жақсылыққа оңдаса екен.

Жақсыны әр уақытта ұлықтадым,
Жамандықты діліме дарытпадым.
Сүйемін нәзік сезім, сұлулықты,
Сүйкімді адамның бір қылықтарын.

Бақыт деген...

Бақыт деген -
Татулықта бірлікте,
Алға ұмтылған талпыныс пен тірлікте.
Бақыт деген -
Адастырмас өрлікте,
Есте қалар елден асқан ерлікте.

Бақыт деген -
Ғашықтардың көзінде,
Аялаған жан анаңның сөзінде.
Бақыт деген -
Туған жердің төсінде,
Сақталатын әрбір жанның есінде.

Бақыт деген -
Ақ некелі төсекте,
Адал болу, ермей ешбір өсекке.
Бақыт деген -
Қасиетті бесікте,
Келін болып алғаш түскен есікте.

Бақыт деген -
Жылуы мол жүректе,
Қару асып ел қорғаған білекте.
Бақыт деген -
Аппақ таза ниетте,
Арайлы күн көгілдір көкжиекте.



Қос қанатым

Оң қанатым – тұңғыш ұлым Айбарым,
Аңқылдаған, ақ көңілді, жайдарлым.
Сол қанатым – қоңыр қозым Айдыным,
Келсе кезек ел қорғайтын айбыным.

Екеуі де сегіз қырлы, бір сырлы...
Ән салады, күй тартады мың түрлі.
Айбар шықса, сахнаға айдай боп,
Айдын өзі үйреніп жүр үш тілді.

Айбарға

Айбарым менің,
Алтын айдар бөбегім.
Құндақтап күймен,
Әнменен сені бөледім.
Балдан тәтті қылығыңмен
біздерді
Қуанышқа,
Қызыққа ғана бөлегін.

Ақ қанатты
Көгершінім бөбегім,
Анаңды аңсап
Алаңдайсың жүдедің,
Аз ғана күн
Көрмеп едім өзіңді,
Сыздап тұр-ау
Сағыныштан жүрегім.

Көздеріңді
Сағындырдың бөбегім
Құлағымда
Былдырлаған өлеңің
Күлкің күміс,

Көңілің еш қаяусыз,
Токтық болсын,
Талмасын тек өзегің.

Айбарым менің,
Асылым менің, жүрегім.
Күн сайын өсіп,
Құлпыра бер, түлегін.
Ата-ананың
Аманында ер жетіп,
Ақылды бол,
Азамат бол, түлегім!

Айдынға

Қуанышым көзнұрым,
Кішкентайым, Айдыным.
Ел басына күн туса,
Қалқан болар айбыным.

Жақсылықтың қасынан,
Табылғайсың, жан балам.
Сергектік пен ақылға,
Дархандыққа арқалан.

Алыстарға қол созып,
Арманыңа аса бер.
Оңға басып әр ісің,
Табыстармен таса бер!

Өнер жолы – қиын жол,
Домбыраңа серік бол.
Қиын жолды таңдасаң,
Табанды бол, берік бол.

Әдеміге

Құтты болсын босаған, түскен мына.
Үлкенді сыйла, әрқашан сөзін тыңда.
Ата-ананның атына кір келтірме,
Ақылына ақыл қос, тентек болма.

Өмірің көктемдедей көркем болсын.
Отауыңның ішіне ұрпақ толсын.
Қазаның әруақытта майлы болып,
Береке, бірлік-тірлік ғұмыр болсын.

Балапаным

Балапаным, бауыр етім, балбөбек,
Өмірімнің мағынасы сенде тек.
Азаматы, болып елдің ертеңі,
Қиналғанға, қажығанға бер көмек.

Сен туғанда бір жыладық, бір күлдік,
Айтты бізге ғұмыры оның бір күндік.
Жасағанға жалбарынып күн-түні,
Жан жалындап, құса болып біз жүрдік.

Анаңның сен тас емшегін жібіттің,
Өз әкеңнің жан-жүрегін жылыттың.
Адал туыс, ауыл-аймақ қуанды.
Абысынды қалжа жеуге жүгірттің.

Артта қалды ұйықтамаған түндерім
Күйінген де, сүйінген де күндерім.
Әсемдікке ғашық болып өс, балам!
Қандай ғажап тартқан сенің күйлерің!

Қуантасың қылығыңмен анаңды,
Айыра біл жақсы менен жаманды.

Әр уақытта жақсыларға жақын жүр,
Уламасын жаман әдет санаңды.

Көз жанарым, қарашығым, жұлыным,
Мөлдір маржан, судай таза тұнығым.
Азаматсың, жігіт болдың сен енді,
Бақытты бол, ұзақ жаса, құлыным.

Оқып, танып үйренуден жалықпа,
Қыран құстай еркін ұшып қалықта,
Қанат серме алыстарға, асқарға,
Қиындыққа қайыспа да қамықпа.

Келініме

Келін боп түстің әпкемнің міне қолына,
Арманым едің гүл бітсін сенің жолыңа.
Құтты болсын аттаған алтын босағаң,
Ақ тілекпен келіп тұрмыз тойыңа.

Келін болу үлкен сын ғой, әрине,
Ізет етіп тұру қажет бәріне.
Кішіпейілдік –кісіліктің белгісі,
Сүйкімді бол үлкен-кіші, кәріге,

Иіліп нәзік сәлемдескін көргенде.
Қабак шытпай шәй бергейсің келгенде.
Мақтанайық өзінді айтып баршаға,
Келініміз - көркем, деп және көргенді.

Шынаржаным, айналайын, шырайлым,
Берсін сенің тілегінді тек құдайым.
Кетті ғой атаң қызығыңды көре алмай,
Енеңді енді сыйлағайсың ұдайы.

Айданаға

Қарайсың сен тандана,
Жаңа туған, Айдана.
Бұлтиясың тандана,
Айдай әсем Ай-бала.

Ата-анаңды сыйлап өс!
Желкілдеген гүлдей өс!
Талпына бер, күн сайын
Ақылыңа ақыл қос.

Оқу оқып, білім ал.
Көкірегіңе түйіп ал.
Ізетті бол, ибалы,
Жақсылықты жиып ал.

Аллам саған бақ берсін,
Таудай талап, тақ берсін.
Сана, сезім, сергектік,
Ұзақ ғұмыр, жас берсін!
Әмин!



Айсара

Кіп –кішкентай Айсара,
Қозы-лақтан ықпайтын.
Жақсы көріп, айналып,
Маңайынан шықпайтын.
Бір күні ол көршінің
Қорасына кіріпті.
Ұнап кетіп торайы
Тұмсығынан сүйіпті.
Үйге келіп мақтанып
Айтқан екен баптанып,
Әжесі оны шыбықпен
«Харамсың» деп қуыпты.

Аппақ дөңнен шанамен,
Құлдилайды құлыным,
Екі беті алмадай
Қызарған тәмпіш мұрыны.

Шымыр болып өсесің,
Шыныға бер күн ұзақ.
Ертең де бар есесі,
Кетіп қалма тым ұзап.

Алыс кетсең алаңдап,
Қайда менің балам, деп.
Анаң сені іздейді.
Тонды-ау қозым, панам, деп.

Қыз – қызыл гүл.

Қыз туғанда қай қазақ шаттанбаған,
Жігітті ел мақтаған , қыз жақтаған.
Қызы бардың назы бар, қызың -өріс,
Қазағым қыз баланы ардақтаған.

Қыз бала-үйдің сәні, елдің көркі.
Қызыл гүл, қырмызы гүл-жердің көркі.
Оң жақта отырғанда ата-ананың,
Талайды тамсандырған қыздың бөркі.

Қызыл гүл самал желге майысады,
Қыз өссе толған айдай толысады.
Ақ бата алып жат-жұртқа аттанарда,
Ата-ана, туған-туыс қайысады.

Көңіл тоқындары

Мен сені ұмытпаймын, ұмытпаймын.
Жақсы жанды үнемі ұлықтаймын.
Сезім, сана толқыса да, теңіздей бір,
Бұғалықтап, жусатып, құрықтаймын.

* * *

Еске салдың қызғалдақты қырларды
Кестелі өрнек, әдемі бір жырларды
Тербеттің-ау жүрегімді. Түкпірде
Саған айтар саумал сезім сыр бар-ды...

* * *

Сүйікті ісім болғанмен,
Сүйікті кісім жоқ менің.
Бақытты болғым келгенмен,
Бақытсыз болып өтермін.
Сыңарсыз аққу сияқты,
Сұңқылдап жылап келемін,
Өліп-ақ тегі қалар ем.
Болмаса менің өлеңім.

* * *

Өкпелімін өмірге, өкпелімін.
Оңтай жерін таба алмай өткелінің.
Өлердей өкінемін кеш түсініп,
Бақыттың мені айналып кеткенінін.

Жан досым, амансың ба, қалың қалай?
Көрерміз қуаныштар әлі талай.
Мәртебең, абыройың аса берсін.
Жүргейсің алшаң басып, сағың сынбай.

* * *

Сен менің жастығымсың алаулаған,
Сезімім шаттығымсың азаймаған.
Мың мәрте айтамын мен алғысымды,
Тағдырға кездестірген сені маған.

* * *

Керегі жоқ алтын, күміс бергеннің.
Қызғанышпен өсек жиып тергеннің.
Тіршілікте шын сыйласып жүре алмай,
Өлгеннен соң жылап-сықтап көмгеннің.

* * *

Кемпір болды сүйген қызың кешегі,
Бет-келбетім өзгермеген деседі.
Ауылына бақытымның баруға,
Асыққанмен жете алмаймын кеш енді.

Алғашқы сезім

Қас қағым
Қайта оралмас іңкәр шағым,
Жастығым
Жұпар жұтқан жасыл бағым.
Жүректе
Сансыз перне діріл қағып,
Жырақтан
Іздейтін де сыңар сазын...

Өзіңмен
Алғашқы рет кездескенде,
Сезді жаным жылылық
Жүздескенде.
Балқыдым,
Қорғасындай өз-өзімнен
Толқыдым,
Тебірендім тілдескенде.

Қиналдым
Жан-дүнием өзгергендей
Симадым
Балалыққа бойжеткендей
Келер күнге
Еліктей елеңдедім,
Алаңсыз көңіліме
Мұң біткендей.

Көрсем сені
Қысылам, ұяламын

Естісем дауысыңды
Нұрланамын.
Жүрегім
Тынши алмай лүпіл қағып,
Күлемін
Шексіз, шетсіз қуанамын.

Тыңдашы
Бір сәт тынып, айналайын.
Өзіңе арнап,
Құбылта ән салайын.
Мен тентек
Тау суындай буырқанған
Бол сен тек
Тосқауылым аймалайын.

Жаным менің, мені неге ұмыттың?
Неге үздің дәнекерін үміттің?
Махаббатты аямадың, таптадың,
Ісі ме еді сендей дегдар жігіттің?

Айтшы маған, менен жақсы таптың ба?
Жас жарыңнан рахат, ләззәт таттың ба?
Әлде алданып жалған сезім, нәпсіге
Өкініштен қайғы-мұңға баттың ба?

О, дариға, соның бәрін білемін.
Өмір бойы саған бақыт тіледім.
Тікенектей, әттең, сол бір өкпемді
Жүрегімнен суыра алмай келемін.

Өлеңдерім – жүрегімнің лүпілі.
Мың құбылған тамырымның бүлкілі.
Өлеңдерім - өр мінезді өзімдей,
Жаратпайды жеңіл мінез, күлкіні...

IY БӨЛІМ

Жырларым менің, Жүрегімнің лүпілі

Өлең жазсам ...

Өлең жазсам...
Жан-дүнием жамандықтан арылар.
Терең қазсам,
Жүрегімнен сан құпия табылар.
Өткен ғұмыр,
Балғын кезім, жастық шағым оралар
Жып-жылы бір
Тәтті сезім өнбойыма таралар.

Өлең жазсам...
Ой- санамды басқа әлемге жетелер,
Армандағы
Ханзаданы көз алдыма әкелер.
Қай-қайдағы
Құпия күш шың басына көтерер.
Аспандағы
Ай-жұлдызды қиналмай-ақ әперер.

Өлең жазсам...
Бір серпіліп көтеріліп қалармын.
Күн шуақты
Шамшырақтай лаулап, маздап жанармын.
Өлеңнен мен
Сырласымды, қимасымды табармын.
Тереңдерді,
Қиын-қыстау, қызық жолды қалармын.



Жырларым

Жырларым менің – жүрегім менің,
Сүйенішім тірегім менің,
Тұнып тұрған тілегім менің,
Түлеп ұшқан түлегім менің.

Қайғысы барды қуантсаң етті,
Ұмыттырып жұбатсаң етті.
Мұзы болса жанына батқан,
Ерітіп мүлде уатсаң етті.

Жырларым менің жазыла берсе,
Жандардың бәрі жадырап күлсе.
Бірінің бірі қадірін біліп,
Көруге әсте сағынып жүрсе.

Ақынға

Кейбіреуге көрінер-ау - өлең жазу ойыншық.
Жүрегіне серік болсын - имандылық тек шындық.
Өлең жазу - ерекше бір табиғаттың сыйлығы.
Ақын жаны мөлдір таза - гүл үстінде таңғы шық.

Өлең жазып ой мен сана – аспандасын, өрлесін.
Тұжырымды тың ойлармен жан – дүниен өзгерсін.
Еркелетіп туған елің даналыққа теңгерсін.
Көркем сөзден қайталанбас жыр өрнегін көрген соң.

Өлеңдерің өмірге іңкәр жүректерге жол тапсын.
Ақындарға ақиқат пен өмір – дастан болмақ сын.
Әлде қалай ой тасқыны таба алмаса арнасын,
Ақын жолы қияметтің қыл көпірі болмақ шын.

Ой ұшқыны жанбай жатып, қапылыста сөнбесін!
Қара бұлты жамандықтың төбесіне төнбесін!
Шабыт келіп маза бермей ағыл-тегіл селдесін.
Жүрекжарды жыр өрімдей жатсын тауып үндесін.

Замандасқа

Жақсы өлең жан азығы таптырмайтын
Қайғының қара есігін аштырмайтын
Көркем сөз, өлең мен жыр, ой маржаны
Өркімге оңайлықпен алдырмайтын.

Ақынды үлкен кіші деп бөлеміз,
Бірін –кәрі, біреуін жас көреміз.
Ақындық сатып алар пұл емес қой,
Ақын болшы, егер де жетсе өреңіз!

Ақындықтың өлшейтін мөлшері жоқ,
Мөлшері жоқ, әрине, өлшемі көп.
Кеш алып өз бағасын бұл өмірден
Ақындардың жыламай өткені жоқ.

Өкінбеймін танымал болмадым деп,
Өзгелердей сыбаға алмадым деп.
Қалтарысты, бұралаң, қиын-қыстау
Тар жолын ақындықтың таңдадым тек.

Қазақтың қарапайым қызымын мен,
Ақынның тастап кеткен ізімін мен.
Ешқашан қиындыққа мойымаған,
Қайыспас қарағайдың тінімін мен.

Замандас, дат, айтамын құлағың сал:
Ғұмырым өтіп жатыр уақытым тар.
Жанашырым табылса жырларыма
Бағасын берер деген үмітім бар.

Оқырманмен сырласу

Орақ тілді, от жүректі, ақын болу оңай ма?
Түпсіз терең ой түбіне бату деген оңай ма?

Ақ қағазға ой төгемін, замандасым, сырласым.
Кеудемдегі сандуғашым өзіңе арнап жырласын.

Көңіліңе көлеңке, түн, орнамасын, құрдасым.
Жас –жүректе сан қызыл гүл махаббатсыз
солмасын.

Ер-азамат өркендесе елдің жүгін көтерер.
Аналардың алдындағы қарыздары өтелер.

Асқар, асқақ ар-намысты аласартпай жүрейік
Келе жатқан мың жылдықтан тек жақсылық тілейік.

Ана тілі.

Қазақ тілі – ана тілім, асылым.
Түлеп ұшар келді сенің ғасырың.
Шыңы болған шешендіктің бабалар,
Мұрат еткен ұрпағына жан сырын.

Ана тілім-құдыретті, Шын –пірім.
Ана тілім-айтар әнім, Мың жырым.
Ана тілім – сен бар жерде өлмек жоқ.
Сен- жанысың, жүрегiсiң халқымның.

Ана тілім тамырларға тараған
Ақ сүтімен әлдилеген анамның.
Жүрегіме жырларымен дарыған
Абай, Мағжан, Жамбыл сынды дананың.

Төнбесін бұлт ел-жұртымның басына.
Шек келмесін абырой мен даңқыңа .

Өскен сайын ел байлығы күн санап,
Тіл байлығы жете берсін нарқына.

Ана тілім – ұлтымның жаны, жүрегі,
Шаңырағын құлатпайтын тірегі.
Ана тілім ғасырларға жалғасса,
Орындар бабалардың тілегі.

Қазақ тілі

Қорқамын мен намысы жоқ жастардан
Қолдың кірі – байлығына мастанған.
Ел тағдырын бәске қойып, ойламай
Аруағын ата-баба тапталған.

Табады әр кез жүйелі сөз жүйесін,
Жүйесіз сөз ақылы жоқ иесін.
Тіл мен дінге тиемін деп қозғама
Қасиетті Жер-ананың киесін.

Алаңдатып отыр мені інілер.
Елдің мұңын құлағына кім ілер?
Тәрк еткенше болашағын халқымның
Азаматы болсандаршы ел білер.

Қазағымның сақтандаршы елдігін.
Батырлардың шешпендерші белдігін.
Елін сүйген, тілін сүйген Қазақтың
Көрсетпендер көз жасы мен кемдігін!



Сөз қадірі

Жалпақтағым, жалтақтағым келмейді.
Жағымпаздық қолымнан еш келмейді.
Турашыл жан туысына жақпаған,
Жалған сөйлеп көлгірсігім келмейді.

Сөз қадірін кей адамдар білмейді.
Ойымды әсте іркіп қалғым келмейді.
Қазағымның сөзден өлсе атасы,
Құдіретті Сөз ешқашен өлмейді.

Намысы жоқ адамдардан түршігем.
Қуыс кеуде жанды көрсем күрсінем.
Жанталасып ұпай жиған жылмыңдап,
Шошымын мен мансапқордың түрінен.

Кіп-кішкентай пайдам болса еліме,
Еңбекпенен тамса терім жеріме,
Қазақ Елі өсе берсе көркейіп,
Шаттанамын, мақтанамын әрине.

* * *

Өлең жазу ермек емес, білемін.
Мың ойланып, жүз толғанып жүремін.
Ақын аға, дәптерімді оқысаң,
Әрбір жолы - соғып тұрған жүрегім.

Ақын аға, беріңіз батаңызды,
«Ел көгерер батамен» деген атамыз да.
Талпынып анда-санда жазғанымды,
Бастыра алмай қиырда жатамыз ба?

Тұсау кесер, ағажан, мен берейін.
Өзіңе арнап Арқадан гүл терейін.
Құлыншақтай құлдырап желдей есіп,
Қанатында шабыттың бір желейін.

Сусындаған бұлағым

Қазақ тілі сусындаған бұлағым,
Әр сөзіңе елеңдейді құлағым.
Көрік берген көңіліме сен менің,
Тербеп кетсе жүрегімді бір ағын.

Қазақ тілі – анам менің үйреткен,
Әкем жазып, жақсылықты жыр еткен.
Атам менің әсем сазды ән салып,
Әжем мені әлдилеген тербеткен.

Қазақ тілі дәриядай аумақты
Сом алтындай, сырбаз сұлу салмақты.
Бір сөзінен талай мағна табылар
Толғандырар, ойландырар әруақта.

Өлеңдерім – жүрегімнің лүпілі.
Мың құбылған тамырымның бүлкілі.
Өлеңдерім - өр мінезді өзімдей,
Жаратпайды жеңіл мінез, күлкіні.

Өлең жазам, ет жүрегім елжіреп,
Шындық туы жыр жолында желбіреп,
Шабыттансам, шаршамасам, тынбасам,
Токтағанша, үзілгенше соңғы леп.



Шабыт

Шабыт деген қыз мінезді
Тез өкпелеп қалады.
Сырбаз ғана, тереземді
Түнде менің қағады...

Шапшаң тұрып сол өлеңді
Түсірмесем қағазға,
Көпке дейін өкпелейді
Келмей маған қалады.

Маужырап бір жатқанымда,
Енді ғана тыныстап.
Алтын айдың батқанындай,
Өте берер жылыстап...

Осылайша ертелі-кеш,
Сөз маржанын теремін.
Қуат берсе құдірет күш,
Гаухар тауып келемін.

Қуанамын келсе шабыт,
Аралаймын Сөз елін.
Олжалымын, қазына тауып,
Ой әлемін кеземін.

Кейбір жан

Қуыс кеуде, қауашақ,
Жүрегі жоқ, жаны жоқ.
Назары жоқ, назы жоқ.
Еш нәрсеге халі жоқ.

Суық қабак, құнсыз сөз,
Еш жылусыз, нұрсыз көз.

Пендеге жоқ пайдасы
Ынта жігер айласы.

Жоқ мақсаты, мүддесі,
Қалған бейне мүрдесі,
Тірі өлік тәрізді,
Сүйретілген сұлбесі.

Азамат деп...

Туған елін анасындай шын ниетпен сүймесе
Азамат деп санамаймын мен оны.

Ана тілін – қазақ тілін бір адамдай білмесе
Азамат деп санамаймын мен оны.

Жетім, жесір назаланып жылағанын көрмесе
Азамат деп санамаймын мен оны.

Рәсуа болып ел байлығы, шашылғанын сезбесе
Азамат деп санамаймын мен оны.

Өз ұлтына ашымаса жан-жүрегі өзгеше
Азамат деп санамаймын мен оны.



*Бір жүргенде қадірлеп, қастерлеуге,
Сараңбыз еркелетіп, мәпелеуге,
Қалғанда орны босап, үңірейіп,
Өзіңе шамаң жетер өкпелеуге...*

Ү БӨЛІМ

АРНАУ, ЖОҚТАУ, ЕСКЕ АЛУ

Нұр – ағама

23.11.93ж.

*Президентпен ресми кездесу
кезіндегі сәлемдесуім*

Армысың, айналайын, асыл ағам!
Тұлпарым мұқалмасын алтын тағаң.
Қиналмай арқалағын елдің жүгін,
Мәртебең үстем болсын, өссін бағың.

Жұлдызым, жарқыраған маңдайдағы,
Жырларым жазылмаған таңдайдағы.
Халқыма егемендік алып берген,
Өзіңсің зиялының балқаймағы.

Қазақтың тендесі жоқ асыл ұлы,
Жанары найзағайдай жасын ұлы.
Тіл мен дінін қайтарып иесіне,
Ғарышқа жетелеген ғасыр ұлы.

Қалай ғана мен бүгін шаттанбаймын,
Қуанып, кеуде керіп мақтанбаймын.
Қарсы алып Президентін қазағымның,
Қуаныштан жарылып жатқандаймын.

Нұр-аға, құтты болсын, қадамыңыз,
Табыстармен көркейсін талабыңыз.
Денсаулық, бақыт тілеп шын жүректен
Қолдайды қалың Елім, қазағыңыз!



Шешенстанға

Имам Шәмил рухына арнадым

Шешенстан, мен біргемін өзіңмен,
Қайғы жұтып, қабырғасы сөгілген.
Алқызыл қан Азаттықтың жолында,
Теке кетпес, теңіздей боп төгілген.

Желеуімен «біртұтастық» Ресейдің,
Шешендерді таптап, жаншып жеңерсің,
Қанын судай ағызып сол халықтың,
Тауларын да жермен жексен теңерсің.

Тауда туып, тауда өскен өр халық,
Елін, жерін, салтын сүйген ер халық.
Азаттықтың туын тігер күн келер,
Жақтар болса өздерінді бар халық.

Қайғырамын, мұңаямын, жылаймын,
Қуат берсін, алла өзіңе ылайым.
Жер бетінде болса шындық, ақиқат,
Мен куәсі Еркіндіктің болайын.

«Өз жерім» деп арпалысқан Ресейдің,
Кім біледі, маскара боп кетпесін?!
Мәңгі бақи ұрпақтары шешеннің,
Зұлымдықты-геноцидті кешпесін?!



Шешенстанға

Сансыз ой мені мазалар кейде түрткілеп,
Көңілде сонда найзағай ойнар күркіреп.
Назаланып, қайғысына Шешеннің,
Отырамын бейбіт өмір шын тілеп.

Содыр ма, әлде еркіндік сүйген ел ме екен?
Қаскүнем, әлде еліне адал ер ме екен?
Себепсіз халық қолына қанжар ұстамас,
Өзгелермен терезесі тең бе екен.

Еркіндік теңдік, әуелден ыстық тәтті ұғым,
Қол жетсе оған сезінер халық шаттығын.
Кеудесін тосқан бораған оққа елі үшін,
Табылар ерлер, көрсетер әлі мәрттігін.

*Бауырым әнші
Алтын Иманбаеваға*

Ән

Ән аспанда қыран құстай қалықтап,
Бірде шырқап, қия шыңға шарықтап,
Түйіледі қыран құстай сорғалап,
Бебеулейді, баяулайды алыстап.

Бірде өзінді самал желдей желпиді,
Қайғы-мұңсыз жан-жүрегің елтиді.
Бірде егіліп, тебіреніп, тербеліп,
Сезінесің мың құбылған бір күйді.

Жүрек қылын шертер болса әсем жыр,
Толқып кетер, санаңдағы сағым сыр.
Жастық шағың еске түсіп, оралмас,
Сағындырар саумал шақты тағы бір.

Әсерлі әнге төбе күйқаң шымырлар,
Қағып жүрек, тоқсан тоғыз тамырлар.
Көңіл босап, жүйкелерің жұмсарып,
Қорғасындай балқып денең жалындар.

Әдемі әнде тарқамаған құмар бар,
Әлде кімге тағылмаған тұмар бар,
Махаббат-шер, үзілмеген үміт бар
Мөлдір сезім, сарқылмайтын тұма бар.

Алтынға

Алтыным менің, айналайын, бауырым,
Баға жетпес өнерпазым, аруым.
Жаулап алдың асқақтаған әніңмен,
Жан-жүрегін осы отырған қауымның.

Домбыраны серік қылдың бес жастан,
Жасқанбадың қиындықтан ешқашан.
Қаршадайдан көзге түстің әніңмен,
Жарасымды мінезіңмен, сәніңмен.

Арман алға жетеледі қол бұлғап,
Бойындағы сездің барын ән-бұлақ.
Сарыарқадан Алатауға жол тарттың,
Домбыраңның құлақ күйін сен бұрап.

Алматыдан таптың ұстаз қарымды,
Көре білген, бағалаған барыңды.
Өн бойыңа өнер-білім дарытқан,
Дүл-дүл әнші Жүсекеңдей дарынды.

Отыз жылдай өнер қуып келесің,
Ата-баба аруағы жебесің.
Жүректерге ұялатып қуаныш,
Айналаңа жан-шуағын себесің.

Тапқандайсың өміріңнің шын мәнін,
Сезгендейсің бақытыңның бір барын.
Жігерінді қайрап алып, қажымай,
Көрсете бер, бар екенін бір дарын.

Халқымыздың дарынды бір қызысың,
Әкеміздің артындағы ізісің.
Ел аман боп, бағалансын еңбегің,
Жарқырасын, маңдайдағы жұлдызың!

Туған күн құтты болсын!

Жасыңа жасың қосылған сайын,
Көтерген жүгің көбейіп.
Алшақтап балғын балалық шағың,
Жылдарды қуып есейіп.
Келіпсің бүгін елу бес жасқа,
Өткен күнде белгі бар.
Жапырақ жайған бәйтеректей,
Кешегі бір нәзік тал.
Өмірдің әркез сәулелі жағын
Көруге жүрдің ынтығып,
Кісіліктің тұғырынан
Көріруге ұмтылып.
Еселі еңбек, кемел табыс
Кеткен емес айналып.
Абыройлы азаматсың
Отырмаған жайланып.
Жан- жүрегің әруақытта
Елің үшін езіліп,
Жақсылыққа шын қуанып,
Жамандыққа егіліп,
Жүре берші жүз жыл бойы
Сезіміңді суытпай.
Бақытты бір шақтарыңды
Санаңдағы ұмытпай,

Кісіліктің биігінен
Көріне бер, жақсы дос!
Өміріңнің сәні, мәні
Бағаласам екі «бес»!

16.10.2005.

Әпкеме

Ата-анамның тұңғышы ,Шәкем менің!
Жол бастап бәрімізді жетеледің.
Қамқор апа «аға» да өзің болдың,
Қолыңнан келгенінше мәпеледің.

Тіледік ылайық бір теңдесінді,
Тауып бердің Құрмандай жездешімді.
Екеулеп құрақ ұшып біз келгенде,
Аузыңнан жырып бердің бермесінді.

Өзіңнің көйлегінді киіп өстік.
Айтқаныңды көңілге түйіп өстік.
Жүрсек те қай шетінде туған елдің,
Жүрегіңнің жылуын жиып өстік.

Зейнет жасқа жетіпсің, жан бауырым.
Артқа тастап ғұмырыңның ауырын.
Бақытты бол, қосағыңмен қоса ағар,
Аман болсын отбасың мен қауымың.



Мансия Хамитқызына арнау

Ел үшін еңбек етіп бірге жүрміз,
Зейнет жаспен құттықтап келіп тұрмыз.
Мансия Хамитқызы, шын жүректен,
Тілейміз зор денсаулық, жақсы тұрмыс.

Құт береке әкелсін зейнет жасың,
Өрмелеп әр уақытта өрге тасың.
Жақсылыққа жайылып ақ дастархан,
Қоса бер, қуанышқа елдің басын.

Асыл ана, адал жар, білгір маман,
Отбасы шаңырағың болсын аман.
Қосағыңмен қоса ағар, бақытты бол,
Қиындық, бейнеттерің болсын тәмәм.

Тойлансын жүз жыл бойы туған күнің,
Әруақыт жақсы болсын көңіл-күйің.
Мерейің, абыройың үстем болып,
Шат күлкіге сәбидің толсын үйің.

Қайғы-қасірет көрмегей енді қайтып,
Жүре бергін ұрпаққа ақыл айтып.
Қыдыр баба өзінді қолдап жүрсін,
Алла қойсын жүзіңді жарқыратып!



Құрметті Сағындық!

Құтты болсын, ашқан күн дүние есігін!
Тербеткен аяулы анаң ақ бесігін.
Пендеге береді екен туғанында,
Хақ тағала өзінің нақ кесімін.

Елу жас – ердің жасы, кемел шағы,
Өсетін қадыр, қасиет, өнер бағы.
Ел алдында асқақтап абыройы,
Нұрланып әр күн сайын атар таңы.

Десек те, жүзге келіп қартаймаңыз,
Шалқып көңіл ешқашан ортаймаңыз.
Бетке ұстар азаматы болып елдің,
Адамдық адал жолдан еш таймаңыз.

Көрер қызық қуаныштар көп болсын,
От басында бала-шаға тоқ болсын.
Ер азамат өзіңіздей аман боп,
Баршамыздың көңіліміз хош болсын.

Орта толсын өзіңізбен әрқашан,
Бақыт, байлық алып келсін әрбір таң.
Нәсіп етсін жаратқан күш ғұмыр жас,
Көрініңіз азаматтық асқардан.



Айнұрға

Туған күнің құтты болсын Айнұрым!
Ботақаным, қошақаным көз нұрым.
Өсе берші ата-анана еркелеп,
Жаксы оқы, терең болсын білімің.

Ақ қағаздай таза болсын көңілің,
Сәулесі мол жарқын болсын өмірің.
Ақылға бай саналы бол, сабырлы,
Достарыңа үлгі болсын тәлімің.

Қайратты бол мақсат, мүдде жолында,
Өз тағдырың, өз бақытың қолыңда.
Кіші пейіл, кеңпейіл бол атаңдай,
Еш уақытта тартынба сен, тарылма.

Көрсек екен өскеніңді бой жетіп,
Жүргеніңді жақсылыққа қол жетіп.
Ғұмыр жасың ұзақ болсын, құлыным,
Кішкентайым, айналайын, Айнұрым.



Біздің көше

Біздің көше әдемі бір күйге енді,
Күні-түні әсемделді, әрленді.
Киров болып жүдеп-жадап тұр еді,
Атын алып Жамбыл ақын түрленді.

Әрине бұл - Тәуелсіздік нышаны,
Сүйсіндіріп, қуантады баршаны.
Жұпар шашқан гүлзарлары көз тартып,
Гүлдестеге толған жастар құшағы.

Қарттар да жүр көше бойлап қыдырып,
Күйбең күйді бір сәт кейін ысырып.
Дем алады әзілдері жарасып,
Фонтандардың қасында сәл кідіріп.

Қапыда қаза болған Нариманға

Ағам Уәлиханның ұлының рухына арнаймын.

Нариман, сен біз үшін нардай едің,
Жас та болсаң бас болған дардай едің.
Ақ көңіл, жаның таза аңқылдаған,
Наурызда түскен ақ қардай едің.

Нариман Иманбайдың шөбересі,
Үлгі алар әрбір жастың өнегесі.
Еліне еңбек етіп жүре берсе,
Халқымның көгерер ме еді көсегесі?!

Алғыр едің қыранның баласындай,
Кең едің қазағымның даласындай.
Зиялы, зерделі де, бекзат едің,
Бағасын ерте ме, кеш алатындай.

Жарқ етіп, ерте сөнген жұлдызым-ай,
Жағамдағы сән берген құндызым-ай,

Алшаңдап өзгелердей жүре алмадың,
Ғұмырың қысқа болды-ау, құлыным-ай.

Көңілде тұрар мәңгі күдік-күмән,
Қызғаныштан кеттің бе, болып құрбан?
Жақсыны көре алмайтын жамандар бар,
Құлагердей тұлпарды белден ұрған.

Нариман, топырағың торқа болсын.
Иманды бол, қабірің нұрға толсын.
Жүргейсің ата-ананды желеп-жебеп,
Артында қалғандарға ғұмыр берсін.

Ұстазым Ишанғали Қасымовтың қазасына

Әкемнің жолдасы еді бірге өскен,
Жастық шақ, қызық күндер бірге кешкен.
Қалжыңдап, отырыста ән салатын,
Кездері көңілді бір кетер ме естен.

Зиялы ұстаздардың бірі еді,
Ауылдың еркелеткен гүлі еді.
Үлкенге іні, кішіге аға болып,
Әрдайым сыйластықпен жүріп еді.

Ел қорғап, үлесін де қосып еді,
Қол ұшын ауылдасқа тосып еді.
Ғашық қып әсемдікке шәкірттерін,
Сыйқырлы саз әлемін ашып еді.

Әз аға, нұрлы болсын қабіріңіз,
Жәннәттан орын берсін Тәңіріміз.
Бақидан желеп-жебеп арттағыны,
Жалғассын ұрпақтармен ғұмырыңыз.

Дәрігер Амангелді Жақсылықұлын еске алу

Көктем келді аққу қазы қаңқылдап,
Көк аспанда қыран бүркіт саңқылдап.
Арамызда Амангелді жоқ бүгін,
Жүрмек емес ақ дидары жарқылдап.

Сен кеткелі күндер өтті, жыл жетті.
Үзілді үміт, көңіл суып жүдетті.
Есте қалған естеліктер елестеп,
Сыздатады жұдырықтай жүректі.

Көктем келді өзің жақсы көретін,
Шын қуанып, шат-шадыман күлетін.
Бұл өмірдің қызығына тоя алмай,
Алшаң басып, құрдастармен жүретін.

Тірі болсаң ана сүтін ақтар ең,
Қанша жанды періштедей сақтар ең.
Қанша жанның алғысына бөленіп,
Қанша ананы бөпесімен мақтар ең.

Ата-анаң шақырса сен келмейсің,
Түстеріне жиі-жиі кіргейсің.
Жаның сенің жайлы болып жәннәтта,
Бакидан тек желеп-жебеп жүргейсің.

Сайлаубек Ысқақұлының рухына (Қызы Ләззәттің атынан)

Асыл әке, сенсіз міне жыл өтті.
Сағынышпен, ойлауменен күн өтті.
Сыңарынан айырылған аққудай,
Қайран анам жылауменен күнелтті.

Ақ дидарың, жарқын жүзің елестеп,
Келетіндей кейде тіпті елеңдеп,

Жүреміз біз есік жаққа көп қарап,
Айқара ашып кенет кіріп келер деп.

Ал өзінді алып кетті не шара,
Жүректерде қалып қойды бір жара.
Ұлағатты ұстаз едің зиялы,
Сыйлаушы еді, сүйюші еді бар бала.

Қырық жылдай еңбек етіп еліңе,
Жүруші едің алшаң басып жерінде.
Иманды бол, нұрлы болсын қабірің!
Табылғайсың тек жұмақтың төрінде.

23 қараша 2005 жыл

Ананың зары

Дина жаным, жалғыз қызым, құлыным,
Көз алдымда желкілдеген тұлымың.
Қас қағымда тастап кеттің сен мені,
Көңіл қошым, көз жанарым жұлыным.

Сенсіз жаным құлазиды күйеді,
Көңілімнің жоқ өзіңсіз сүйеуі.
Талшыбықтай таралып сен өскенде,
Тұралатты-ау бақытымның күйреуі.

Бағыштаймын дұға сенің атыңа,
Мәрмәр тұғыр қойдым сенің басыңа.
Ана шіркін ұмытар ма баласын,
Келген сайын тұншығамын жасыма.

Жалғыз қызым, жан жүрегім қызығым,
Ойлап па едім, көре алмаймын қызығын?
Күнде келіп қабіріңнің басына,
Естимін тек соққан желдің ызыңын.

Қызыл гүлім, қызым менің, қимасым,
Қайтейін мен ажалға аллам қиғасын.
Иманды бол, нұрға толсын қабірің,
Балапаным балдай тәтті, Динашым.

Болатбектің қазасына

Қайран Бөкем, замандасым, құрдасым,
Қымбат еді баршамызға бір басың.
Азаматы едің, абзалы едің еліңнің,
Қалап жүрген інжу-маржан бір тасын.

Ел үшін сен еңбек еттің ерінбей.
Қиындыққа еш уақытта берілмей.
Жақсылыққа жақын едің, жақсы едің,
Жарқылдап сен жүруші едің кейімей.

Гүлзадаң мен Тахминанды сүюші ең,
Суығына тоңып, ыстығына күйші ең,
Жиырма бес жыл отассаң да, жарыңмен,
Күні кеше қосылғандай жүруші ең.

Қатерлі ісік батса дағы жаныңа,
Үмітпен сен қарадың әр таңыңа.
Қайраттанып қарсы тұрып дертіңе,
Сеніп жүрдің жақсылықтың барына.

Тағдыр жүгі қаншама зор болса да,
Қара түнек қақпаныңда қалсаң да,
Соңғы демің таусылғанша күрестің,
Сығырайған шырағдандай жансаң да.

Жанып кеттің көз алдымда, жан досым.
Иманды бол, қабіріңе нұр толсын!
Тірі болсаң талай қызық көрер ме ең,
Төрт мүшелді бірге тойлап жүрер ме ең?

Жасағанның ісіне бұл не шара!
Жылай берме, берік бол сен, Гүлзада!
Аман болып отау тіксің жалғызың,
Емдейді уақыт, жазылар әлі жан жара.

28.06.2000ж.
Қызылжар қаласы.

Болатбектің жылына

Бекзат Бөкем, тірі болсаң не етер ең?
Көрмеген бір қуанышқа жетер ең.
Тахминаңның кішкентайын көтеріп,
Мойныға асып, көше аралап кетер ме ең?

Абзал Бөкем, тірі болсаң не етер ең?
Қызметінде табыстарға жетер ең.
Гүлзадаңмен қол ұстасып, сырласып,
Қосағыңмен қоса ағарып өтер ме ең?

Алла сені қалап алды, қайтейік!
Сен жетпеген жақсылыққа жетейік.
Сенің жарқын азаматтық бейнеңді
Ұмытпай біз еске сақтап өтейік.

Оңала алмай жан жарың жүр қайғыдан,
Арттағы ізің, жалғыз қызың Тахминаң.
Заринаңды жаңа туған кішкентай,
Желеп-жебеп жүргейсің сен бақидан.



Арнау

*Қожаберген жырау
Толыбайұлына арналған мұшайраға*

Сырттай нәзік болғанмен,
Қажымас менде қайрат бар.
Сәулелі менің санамда.
Қорқытар жауды айбат бар.

Күн түссе елдің басына
Намысын қорғар қызымын,
Қожаберген атамның,
Артында қалған ізімін.

Толғанып, толқып мен бүгін
Шабытымды шақырдым.
Қожаберген атамның
Аруағына табындым.

Еске алар болса ел-жұрты
Татитын оған ұлы бар.
Күңіреніп салған әнінде
Халқымның қайғы-мұңы бар.

Іңгәләп жылап туғаннан
«Елім-ай» әнін естідім.
Өміршең өлмес әуенмен
Тербелді менің бесігім.

Қожаберген атамыз
Үш жүзге аты жайылған.
Ұрандап алға ұмтылып,
Қалмақтың бетін қайырған.

Қыран құстай саңқылдап,
Қылышы күнге жарқылдап,

Зәресін алған дұшпанның
Ағынды судай арқырап.

Қалың қолын қалмақтың
Ескі тондай сөккенін,
Қасиетті қара жер
Қызыл қанға бөккенін
Ұмытар ма ел бүгін?!

Өзі жыршы, өзі әнші
Халқының жоғын жоқтаған.
Қорғаны болып елінің,
Ақ сүтін ана ақтаған.

«Елім-ай» әні жыраудың
Ұрпаққа қалған ұран боп.
Қазағымның көгінде
Шарықтап ұшқан қыран боп.

Ертеңін ойлап елінің,
Жыртысын жыртқан майталман.
Тегеуірінді жауды тойтарып,
Керейдің жерін қайтарған.

Өмірі мен өнері –
Ұрпаққа болар өнеге.
Шайқалмай қалған шаңырақ,
Ақ босаға, кереге.

Қожаберген бабамдай
Ержүрек ұлдар көп болсын!
Қызыр қонсын жеріме,
Еліміз әр кез тоқ болсын!

Егеменді Елімнің –
Желбірей берсін байрағы.
Асып, тасып мол байлық,
Көркейе түссін аймағы.

Жыраудан қалған артында
Байтақ жер бізге аманат.
Айналдым сенен туған Ел!
Болмасын сенде жаманат!

23 сәуір 2001 жыл

Мағжан Жұмабаевтың туғанына
110 жыл толуына арналған

Арысым! Азаматым!
Танытқан ақындықтың ғаламатын.

Қазақтың атын шығарған,
Көңілінде кеткен мың арман,
Мағжандай дара дарынды
Сағынып, жылап еске алам.

Ұлттың мақсат, арманын
Асқақтатқан өмірде.
Жасындайын жаркылдап,
Поэзия көгінде.

Көңілге көрік, сән берген,
Алашқа қуат, әл берген.
Жадыратып жаныңды,
Әлдилеген, тербеген.

Кісіліктің төрінен
Әр уақытта көрінген.
Жүректерге жол тапқан,
Аталы, нәрлі сөзімен.

Дүлділ ақын, жез таңдай,
Келбетті, көркем, кең маңдай.
Жаны жарқын, ары пәк,
Кіршігі жоқ ешқандай.

Ғасырлардың құрдасы,
Көркем сөздің ұстасы.
Үлкен-кіші ақынның
Пайғамбардай ұстазы.

Тұранның ұлы жыршысы,
Жаңа өмірдің жаршысы.
Өтпеді оны айналып,
Жақсы мен жаман тартысы...

Еркіндік, теңдік, дербестік,
Армандаған алты Алаш.
Азаттық үшін ақынның,
Ғұмыры өтті тайталас.

От шашқан қара көздері,
Дем берген өткір сөздері.
Жазықсыз текке күйдірген,
Езілген елдің ездері.

Ел басына күн туған,
Күннің бетін қан жуған.
Зар заман шақта ер Мағжан,
Белдесуге бел буған.

Арманға жеттік біз бүгін,
Қазаққа туды жақсы күн.
Егеменді ел құрдық,
Көтеріп намыс, ер жүгін.

Халықпен бірге күйзеліп,
Қуанып бірге, түрленіп.
Қасқайып Мағжан тұр бүгін,
Әулие, таза түрге еніп.

Қауыштық міне өзімен,
Сусындап асыл сөзімен.
Сағыныш отын маздаған,
Көргендейміз көзінен.

Қайтқандай ұзақ сапардан,
Қарсы алып, халық қуанды.

Өлгені қайта тіріліп,
Жырларын оқып жұбанды.

Аман болсаң, Ел мен жұрт,
Өркендер, өсер өнерің.
Дарынды, текті ұл мен қыз,
Туарыңа сенемін.

Арманда кеткен ақынның,
Үмітін біздер ақтайық.
"Елім" деп өткен Мағжанды,
"Ұлым" деп бүгін жоқтайық.

Ауырмасын жүрегің,
Талмасыншы білегің.
Ұлыларды ұлықтап,
Ұмытпайтыныңды білемін!

Жазушы Ғ.Мүсреповтың 100 жылдығына
Шаттанамын

Шаттанамын
Арайланған таңыма.
Мақтанамын
Ел мен Жердің барына.
Жарылардай
Жұдырықтай жүрегім
Буырқанып тасып тұрған қаныма.

Бүгінгі таң
Ғабит аға туған күн.
Жүз жыл
Бұрын кіндік қанын жуған күн.
Дара дарын,
Ұшқыр ойлы қаламгер,
Болатынын
Сол уақытта білген кім?

Ақ қайыңды.
Қарағайлы өлкеде.
Айтыңдаршы
Ақын болмау мүмкін бе?
Тіл жетпейтін
Тілсім сұлу табиғат,
Ой салады
Сыр сыйлайды әркімге.

Академик,
Драматург, жазушы,
Еңбек Ері,
Ақын, өлкетанушы...
Айта берсем,
"Сегіз қырлы бір сырлы"
Ту ғып өткен
Асқақ мақсат-намысты.

Ғабит ағам-
Көркем сөздің шебері.
асыл мұра-
Өшпес оның өнері.
Мен үшін ол
"Темірқазық сияқты
Бағыт-бағдар өнегелі өмірі.



Бауырларыма

Бір жүргенде қадірлеп, қастерлеуге,
Сараңбыз еркелетіп, мәпелеуге,
Қалғанда орны босап, үңірейіп,
Өзіңе шамаң жетер өкпелеуге.

Дүние - жалған, біз-қонақ, ертең жоқпыз.
Өтсе өмірдің бір күні соған тоқпыз
Бір туып, бірге жүрген болмаған соң,
Заңына тіршіліктің біз де жақпыз.

Бауырлар, сағынамын әрқайсыңды,
Бір көру өздеріңді арман сынды
Жақсылық баршаңа тек ойлағаным
Тұтады жаным жақын қай қайсыңды.

Әкемнің атына кір келмесін деп,
Намысты ешкім қолдан бермесін деп,
Тірлікте тырысамын бәрің үшін
Бір жамандық жан анам көрмесін деп.

Өмір туралы

Өмірдің бізге артар сыны да көп,
Бізге тартар сыбаға, сыйы да көп.
Өмірдің ащысы да, тұщысы да,
Жалғаны, ақиқаты, шыны да көп.

Атар таң көңіліңді алаңдатар,
Күніне бір жылатып, бір жұбатар.
Жүресің шалқып-толқып, үміт артып,
Біткенше көрер қызық, тұзың татар.

Келмейді өміріме өкпелегім,
Көрсем де талай қиын жекпе-жегің.

Болса да қызығынан шыжығы көп,
Келеді сол өмірді сүре бергім.

Жаңа Жыл

Келіп қалды, Жаңа Жыл, келіп қалды!
Өзімен жарқыраған алып таңды.
Символы мәңгіліктің жасыл шырша,
Хош иіс шайырымен мұрын жарды.

Бәріміз қарсы алайық Жаңа Жылды,
Күй тартып, төгейікші өлең-жырды.
Жүрек адал, ниет ақ болсын әр кез,
Ақша қардай ораған жасыл қырды.

Аяздан соң көктем келсін жеріме,
Жер бусансын диханшының теріне.
Қамбаларға алтын астық құйылып,
Құт береке қонсын менің Еліме.

Жаңа жылда туа берсін шарана,
Бесік жырын әуендетсін бар ана.
Қазағымның ұл-қыздары көбейіп,
Симай жатсын гүлжазира далама.

Құтты болсын, құтты болсын Жаңа Жыл!
Күй кешейік Жаңа Жылда жаңа бір.
Келер жерін кең ғып берсін Жаратқан,
Жақсылығын ала келсін Жаңа Жыл!

Жаңа жылға тілек

Жаңа жыл бәрімізге құтты босын!
Айнала ғажайып бір күйге толсын.
Жүректен жарып шыққан ақ тілектер
Өркімнің көкейіне құс боп қонсын.

Әр үйдің шаңырағы нұрға толсын,
Құт-береке бірлік пен тірлік болсын.
Сапарлап жолға шықса жолы болып,
Қыдыр ата жанында қолдап жүрсін.

Жанарда жастық оты жаркылдасын,
Ұшқыр ой, қайрат-жігер сарқылмасын.
Махаббат – ыстық сезім ортаймасын,
Шаңырақ еш уақытта шайқалмасын.

Жаратқан жарты жанды бүтін етсін,
Жамандық ескі жылмен бірге кетсін.
Жаңа жыл мол қуаныш, бақыт сыйлап,
Жанына жақсылықтың гүлін ексін.

Туған ел өркендесін, өсе берсін.
Байлығы тасқын судай таса берсін.
Көк байрағы желбіреп, көк бөрінің
Биік шың, асулардан аса берсін.

Еңбек пен бақыт егіз қай уақытта,
Талаптанып талпынсақ бір бағытта.
Рухымыз еш уақытта аласармас,
Ұмтылсақ адалдық пен адамдыққа.

Жаңа жыл құтты болсын, қандастарым!
Заманы бір сырласым, құрдастарым.
Бақытты ұзақ өмір нәсіп болсын,
Жаны бір Отандастар, сыйластарым.

Қосағыма

Туған күнің құтты болсын, қосағым.
Аман болсын әруақытта ошағың.
Жүз жыл бойы туған күнің тойланып,
Тола берсін гүлдестеге құшағың.

Өзіңменен қуанамын, тасамын.
Бақыт нұрын отбасыма шашамын.
Асығамын елеңдеймін күн ұзақ,
Сарғаямын, сағынамын, тосамын.

Өмір сүргін сәнді, мәнді, әдемі,
Қуат алып күн нұрынан әсерлі.
Көңіліңді торламасын қайғы-шер,
Нәсіп болсын ерен еңбек еселі.



*Зачем тревожно сердце бьется,
Когда проходишь мимо ты.
И почему душе поется
Откуда ритмы красоты?*

ҮІ БӨЛІМ

Молодость души

Молодость души

Марал Зейнел-Габикызы Оспанова родилась и выросла в не большом отдаленном ауле Ортаколь Сергеевского (ныне Шалакын) района, а юность ее прошли на центральной усадьбе совхоза «Приишимский».

Дочь известного прозаика Зейнел-Габи Иманбаева, она с самых ранних лет, наряду с красотой окружающей природы, впитала в себя и мелодичность, напевность казахского народного песенного творчества, неизъяснимую прелесть стихов и раздольных напевов, что нередко слышала из уст приезжавших к отцу акынов. И сама рано начала играть на домбре, а затем изливать в стихах свои юношеские мысли, чувства, мечты и стремления. И это увлечение не покидает ее около 30 лет.

Когда же настала пора выбора жизненного пути, Марал избрала для себя одну из гуманнейших профессий на Земле - специальность врача-терапевта. Более тридцати лет проработали она и ее муж, замечательный хирург Абай Бейсембайұлы Оспанов в сфере здравоохранения. Выросли и возмужали их сыновья, старший Айбар, который избрал своей жизненной стезей мир искусства и еще школьником вместе с матерью радовал соколовчан виртуозной игрой на домбре, исполнением лирических песен. А второй сын Айдын закончил музыкально-педагогический факультет Северо-Казахстанского государственного университета.

Есть старое мудрое и очень верное изречение: «Настоящая поэзия времени не подвластна». И оно очень подходит для определения творчества Марал Зейнел-Габикызы: в ее стихах, опубликованных на родном языке в газетах «Егемен Қазақстан», «Солтүстік Қазақстан», «Көкшетау», «Северный Казахстан», районной газете «Маяк» и других так явственно ощущается жар и смятение, нежность и сопричастность ко всему светлому молодой, даже юной души, восторг перед открытием окружающего мира любовь ко всему доброму и прекрасному. Именно это ощущал и я, когда переводил на русский язык подборку стихов этой обаятельной, не поддающейся возрасту женщины, сохранившей молодость и энергию своей души, все, нашедшее отражение в ее

творчестве. Она выпустила в 2002 году первый сборник стихов «Қызылжарым» в г.Алматы, издательство «Ғылым». В местные Альманахи вошли ее стихотворения «Қызылжардан ескен леп», «Бәйшешектер», «Қалам қадірін ұстаған біледі». Марал член союза журналистов Казахстана. Участница Международной конференции «Евразийского Саммита женщин» (EWS) в феврале 2006 года г. Астане в честь 10-летия Ассоциации деловых женщин Казахстана.

Работает главным специалистом Отдела медико-социальной экспертизы департамента министерства труда, соцзащиты населения Республики Казахстана по Северо-Казахстанской области.

Альфред ПРЯНИКОВ,
поэт, переводчик

В чем оно, счастье?

Счастье – в согласии, дружбе, любви,
В гордом стремлении: для ближних живи!
Счастье – в бурлящем кипенье в крови,
В жизни, что подвигам смело зови.

Счастье в сияющих милых глазах,
В ласковых материнских словах,
Счастье – живя в близких сердцу местах,
Им отдавать силу в крепких руках.

Счастье - с любимым по жизни идти,
В жизненном светлом и честном пути,
В детях, которым непросто расти,
В том, чтоб помочь им мужать и цвести.

Счастье - в едином биенье сердец,
В том, чтоб продолжить, что начал отец,
И в доброте, что всем мыслям венец,
В мирном сиянии дня, наконец!

Вдвоем

Любимому мужу и коллеге Абаю посвящаю

Полжизни отдали мы людям больным,
Своим землякам, побратимам своим.
Не спали ночами, Аллаха моля,
Чтоб как-то облегчил страдания им.

Их горе, недуги впитали в себя,
Свой труд, что был избран, ценя и любя,
Все знания вложили, чтоб людям помочь,
В висках седина у меня, у тебя.

Дела на поправку – улыбкой цветешь,
В душе благодарность их счастьем зовешь,
Когда же, здоровыми в путь собрались,
И сам ты домой, как на крыльях, летишь.

С тобой мы Абай потрудились не зря,
Душой неустанно в больницах горя.
Уже пол века исполнилось нам,
И новых времен загорелась заря.

О чем же, мечтать работяге - врачу?
Я старость без ропота встретить хочу,
Женить сыновей и внучать обласкать,
Мечтою в грядущие дали лечу.

С тобой не расстанемся, милый, вовек,
Ложится пускай нам на волосы снег,
Но много ль мне надо? Цветы принесешь,
И счастлива я, мой родной человек!

Пришла весна

Шумит весна, цветет весна,
Земля проснулась ото сна,
Тепло живительных лучей
На благо дарит нам она.

Блеяние ягнят, козлят,
Цветов пьянящий аромат.
И аксакалы во дворы
Погреться выйти норовят.

От воздуха слегка пьяны,
Томящие забыли сны.
Красу открыла мать-земля...
Счастливой, люди, вам весны!

На родной земле

Ковром из цветов вы, дороги мои,
Покрыты, и солнце, меня напоив
Нектаром лучей, снова счастье мне шлет,
Смотрю на него я, любовь затаив.
Когда я к тебе возвращаюсь, родной,
Ты счастлив опять единеньем со мной,
А снова уеду –и сгустками льда
Тоска в моем сердце зимой и весной.
Вернусь, и замедлит свой солнышко бег,
Пребудут со мною отныне навек
В пути неизменные миражи:
Родная земля и родной человек.

Обида

Любимый, позабыл ты обо мне
И нить надежды оборвал к весне,
Мою любовь под ноги уронив,
Ты преданность не оценил вполне.
Скажи -нашел ли лучшую, чем я,
Довольна ли теперь душа твоя,
Или неожиданно крепко загрустил
От горестей земного бытья?
О Боже, все предчувствую, поверь,
Но как тебе открою снова дверь?
Обида- как заноза в женском сердце,
И мне ее не вытянуть теперь!

Весна моей души

Ну, кто не любить раннюю весну,
Дыхание жизни мощную волну?
И степь моя, что зеленью покрыта,
Меня волнует, знаю, не одну,
Я жду ее- тюльпаны зацветут,
И яблони, как облака, плывут,
На горизонте млеют миражи,
И лебеди мечтаний снова тут.
А я опять покоя не найду,
В степи цветы срываю, как в бреду,
Просторы вешние мечтой обняв,
Грусть прогоню и снова в путь иду!

Из лирики последних лет

Да, стихи так не просто писать:
Как о чувствах своих рассказать?
Нужен, верно, божественный дар-
Вихри мыслей в словах увязать.

В них –биение сердца, пойми,
В строках –пульса толчки.
Так возьми
И поймешь: они схожи со мной,
Что так рада общению с людьми.

Я хочу ими людям служить,
Правдой в каждой строке дорожить.
Чтобы в мире оставить свой след,
А иначе зачем же и жить?

Спешу каждый день

Каждый день я куда- то спешу,
Вечереет – я в завтра гляжу.
А зимою – спешу в летний день,
Тайны сердца кому расскажу?

Сколько встретить придется мне зорь?
Что намечено сердцем -позволь.
О Аллах, тех достичь рубежей,
Сердце, с жаждой таланта не спорь!

Укажи мне, Аллах, верный путь,
Чтоб молитва встревожила грудь.
Чтоб туман мне глаза не застлал,
Освети же мне путь, не забудь!
Чтоб жила я в нетленных годах.
Чтоб стихи жили дольше в сердцах,

Ну, а если из жизни уйду-
Пусть в цветах возродится мой прах!

Я люблю

Я люблю полевые цветы,
Гладь озер наблюдать с высоты,
Рада яркой на небе Луне,
И в грозе – океан красоты!

Я в природу давно влюблена,
В жеребят и ягнят влюблена.
В лепетанье, улыбки детей
И в сердечных людей влюблена.

Жизнь пройдет, я уйду в мир иной,
Но любовь не исчезнет со мной:

Сыновья будут так же любить
Мир природы цветущий земной!

Обними меня!

Обними меня, любимый,
крепко, нежно обними,
Чтоб кровь кипела в жилах,
сердце верное пойми!

Видишь, молодость уходит
и любовь слабеет с ней,
Обними же меня крепче,
как невесту, обними !

Не измерить наши чувства,
им предела, знаю, нет,
Жизни сроки знает только
тот, кто создал белый свет.

Если в море чувств утонем,
я тихонько прошепчу,
Что мечты мои сбылись,
грезы юношеских лет!



Смятение души

Откуда нежность, вдохновенье
И блик кристальной чистоты
И тот восторг прикосновенья,
Зачем, скажи, явился ты?
Ворвался ты в мой мир стремительно,
Стремглав, неожиданно, удивительно.
Я беззащитна перед тобой,
Так не гляди же снисходительно!

* * *

Коль человек рождается от любви,
Коль человек и создан для любви,
То сделай, жизнь, чтоб дети твои были
Все любящими и с огнем в крови!

И цвел бы мир без горя и без слез,
И счастье всем бы новый мир принес...
Но почему ж людей коварных столько
И души ранящих нам – вот вопрос!

Совість моя

В моих молитвах к Богу ты слышна,
Ты как судья поступков мне нужна.
О совесть, я тобою дорожу,
Ты для меня – восхода сторона.

Тебя ценя, одну тебя любя,
Живу, страдаю, время торопя,
Слова, дела с одной тобой сверяя,
И жизнь мне бесполезна без тебя!

Строчки мои

Оперенные рифмами строчки не зря,
Что-то в вас — от воды,

что-то в вас — от огня

Свет надежды и трепет судьбы беспокойной
Сокровенная тайна и радость моя.

Не плоды безрассудных, бесплодных затей-
Я пишу, чтобы радовать вами людей,
Чтоб развеять беду, лед в сердцах растопить,
Пробудить те стремленья, что прочих святей.

Было б легче писать, если знала бы я,
Что кого-то порадует строчка моя.
Так хочу, чтоб друг к другу тянулись сердца,
Люди чаще встречались, любви не тая!

Вдохновение

Как девушка, порой капризно ты,
Обидчиво, и путаешь мечты,
Когда стучишь в окно ты по ночам,
Являешься с незримой высоты.
И вскакиваю я, чтоб мысль поймать,
Слова, что расцветают, как цветы.

А не успею – мигом улетят,
И их уже не воротить назад,
Бывает, утомленная заснешь,
Проснешься – мысли роем налетят.
И сон пропал, забыла обо всем,
И птицы вдохновения парят.

И в вышине летаю с ними я,
Отринув мир земного бытия.

Я существую только в мире слов,
Которых – и раба я, и судья.
Средь них алмазы, жемчуг нахожу,
И сразу жизнь меняется моя.

На землю возвращаюсь я, и вновь
От вдохновения вскипает кровь,
Я на бумагу выплеснуть хочу
Всю к людям затаенную любовь.
Так будь же чаще гостем у меня,
Мне много встреч чудесных приготовь!



*Сені ойласам қуанамын,
Айна алдында сыланамын.
Естимін мен аққу құстың,
Жүрегімнен сыңар әнін...*

ҮІІ БӨЛІМ

ЖАҢА ӨЛЕҢДЕР

Қыз арманы

Жарым болса мені қолдап, көтерер.
Аспандағы айды сөзсіз әперер.
Қызғалдақты қырда бірге қыдырып,
Шын бақытқа, қуанышқа жетелер.

Жарым болса қиындықтан қашпайтын,
Ашуланып кемерінен аспайтын.
Жырымызды бірге жырлап өлгенше,
Сырымызды дұшпандарға ашпайтын.

Жарым болса теңдесі жоқ ақылды.
Жат көрмейтін үлкен-кіші жақынды.
Ұрпақтарға өнеге боп әрдайым,
Өмір сүрсе нажағайдай жарқылды.

Жарым болса түсінетін жанымды,
Бойымдағы бағалайтын барымды.
Әдет-ғұрып, салт-сананы түсініп,
Салмақтайтын таным менен нанымды.

Жарым болса шын жүректен сүйетін,
Жалынына махаббаттың күйетін.
Мен көзінен таса болса сағынып,
Хал-жайымды тез арада білетін.

Демеп мені сүріндірмей жүретін,
Мен қуансам шаттанып шын күлетін.
Мұңайғанда иіскеп менің төбемнен,
Мейірімнің нұр шуағын төгетін.

Бақыт деген....

Бақыт деген – бірлік шығар ел үшін,
Ынтымақ пен кеңейтетін өрісін.
Қан майданда арпалысып дұшпанмен,
Елді қорғау – бақыт, рас ер үшін.

Махабаттың маздақ жырын тыңдатып,
Ғашықтардың бас қосуы шын бақыт.
Туған жерде тілім шықса былдырлап,
Бақыт болып тұрар ол да үн қатып.

Бақыт деген – от құшақта жану ма,
Ақ төсекте ары таза аруға.
Бақыт деген – тал бесікті тербетіп,
Қасиетті ана болып қалуда.

Бақыт деген – баянды бір сенімде.
Сене алмасаң неге келдің өмірге.
... Кездесті де ғайып болды кенеттен,
Бір бақытым бар еді ғой менің де.

Көктем

Көктем келді гүлден тәжік киініп,
Құс сайрайды көктен жерге құйылып.
Алты ай қыстан әрең шыққан қария,
Күншуақта мүлгіп отыр бұйығып.

Көз ұшында сағым ұшып бұлдырай,
Жылғаларда су күледі сылдырай.
Уыз көктем уылжып тұр, уылжып,
Бой түзеген бойжеткендей құрғыр-ай!

Ырылдаған ақ күшік те айбатты-ақ,
Еске салып бал күндерге бойлатпақ.

Алып бітті ақ күшіктің мазасын,
Көкке тойған қозы-лақтар ойнақтап.

Ұшталмаған шабытымды ұштардай,
Өн бойымда бара жатыр күш қалмай.
...Көгілжім кеш, ей, көгілдір дүние,
Жылы жаққа ұшып кетпе құстардай!

Қыз қызғалдақ

Кебісінің күмісі мың ділдалық,
Ақ дидары қылады түнді жарық.
Жүзіп бара жатқандай жұпар аңқып,
Дүрі гауһар сырғасы сынғыр қағып.

Жүзіп бара жатқандай көл бетінде,
Періштедей бейқамдау келбеті де.
Үкі тағып, бұлғыннан бөрік киген,
Көктен түскен суреттей жер бетінде.

Түрілмеген етегі бүрме-бүрме,
Салтанаты бойында – үлде, бүлде...
Шыға келген эпостан Қыз Жібектей,
Бір қараса мас қылар кім-кімді де.

Қызбенен гүл тағдырлас, сырлас әрі,
«Тағдырлас қып оларды кім жасады?!».
Ақ бата алып, алысқа аттанарда,
Қыз дәурен мен қызғалдақ мұңдасады.

Мұңдасады, көңілді мұң басады,
Тіршіліктің өзгермей тұрмас әні.
Сұлулықты сұқтанып қарсы алатын,
Табиғаттың заңы ғой бұл қашанғы.

Асығамын

Бізді ұғынып, бізді сезер жан бар ма,
Ақ сезімі ылайланған жалғанда.
Түсімде де үлгере алмай жүремін,
Үміт жалғап аққуға ұқсас арманға.

Кеш кіргенде таңға асығам, асығам,
Қыс келгенде жазды аңсаймын – жасыл ән...
Асығамын әлде неге әйтеуір,
Бақыт құсы пыр етердей басымнан.

Тағдыр мынау тылсымға бойлатып,
Билетеді, үйретеді ойнатып.
Айналады шыркөбелек басымнан,
Орайымда ақ сәулесін ойнатып.

Аттанам да аспан жаққа нілдей көк,
Қайта оралам күркіреген күндей боп.
Қырдан қашқан қызыл өрттей өлеңім,
Көктем сайын бүршік жарса гүлдей боп.

Көкшіл сәуле көкке қарай жарысқан,
Жақынымдай сыр тартады алыстан.
Иә, біздер ол әлеммен таныспыз,
Соны айтады жеткен хабар ғарыштан.

Жербетілік бір бақытты жетелеп,
«Жер бетінде арман деген өте көп!»
Тегін танып, түбін ұқса адамзат,
Бір-ақ сәтте ақын болып кетер ед.

Жаратқанның нығыметін аңғарып,
Түпсіз көкке қарай берем таңқалып.
Жылжып кіріп бара жатыр жұмыр жер,
Мәңгіліктің көмейіне арбалып.

Қанша таңым атты менің көз ілмей,
Моп-момақан, сәл мұндылау өзімдей.
Дүниеден өтіп кету сұмдық қой,
Ешкім де емес екенінді сезінбей.

Кете берем қол бұлғасаң күтпе деп, -
Сіз қорқардай о дүниеде түк те жоқ.
Өлім дейтін леп белгінің соңында
Тұра берем Өлең дейтін нүкте боп.



Мазмұны

Арнау	3
I Бөлім.....	5
Қызылжардың бір тал гүлі.....	6
Ата заңым ардақтым.....	7
Өз елімді қалармын.....	8
Отаным десем.....	9
Тәуелсіздік күніне.....	10
Елім менің.....	11
Тәуелсіздікке арналған салтанатқа.....	12
Қазақстан алтын ұям.....	13
Далама.....	14
Жұлдыздар	15
Жолдар, жолдар.....	16
Қимасым.....	17
Қазағым.....	17
Тілегім.....	18
Сағынамын.....	18
Ауылым.....	19
Ыстық көл.....	20
Қызылжарым.....	21
Мектебіме.....	21
Мектебім	23
Ұстаздарыма.....	24
Наурыз айы.....	25
Көктем келсе	26

Жаз келді.....	26
Наурыз келді.....	27
Наурыз жырлары.....	28-29
II бөлім.....	31
Әкемді еске алу.....	32
Мен әкемнің ақын жанды қызымын.....	33
Әкем менің ең бақытты жан екен.....	34
Әкені аңсау.....	34
Анама.....	36
Әйел - ана, әйел – жар.....	37
Бас иемін.....	37
Ошақтың отын өшірмей.....	38
Анама.....	39
Ана тілегі.....	39
Қайран ағаларым.....	40
Жеңіс күніне.....	41
Әжем Бәди Ақшалқызына.....	42
Әкем түсіп есіме.....	43
Әкеме.....	44
Өсиетім.....	44
Соңғы тілек.....	45
Арыма.....	45
Біреудің алыстағы арманымын.....	45
Өзім туралы.....	46
О, тіршілік.....	46
Сырласу.....	47

Өкінемін текке өткен күндер менен айларға.....	48
Іздейтінім – ізгілік.....	48
Жыртысымды жырtpасын.....	49
III бөлім.....	51
Бала ғашық.....	52
Балалық шақты еске алу.....	53
Сені мен мен.....	53
Шынайылық сыйла маған.....	54
Мен сені бағалаймын.....	54
Өкпе	55
Досқа.....	56
Іздедің бе.....	56
Мен өзіңді.....	57
Түс.....	57
Керуен басым.....	58
Өмір жайлы ой.....	58
Сезім.....	59
Тілегім.....	60
Сыр.....	61
Құрбыларға.....	61
Әсемдікті қимаймын.....	62
Арман.....	62
Асығамын.....	63
Өмір заңы.....	64
Көктем.....	65
Күз.....	65

Қыс таяу.....	67
Бакуге барғанда.....	67
Шіркін-ай.....	68
Көңілімнің көктемі.....	68
Жастық шақ.....	69
Ару қыз	69
Түсімде.....	70
Сүюден егер адам жаратылса.....	70
Алдамшы сезім.....	71
Сенсің жаным.....	71
Білмеппін.....	72
Сені іздедім.....	73
Абайға.....	74
Аймала мені	75
Наз.....	75
Бақыт деген.....	76
Қос қанатым.....	77
Айбарға	77
Айдыңға.....	78
Әдеміге.....	79
Балапаным.....	79
Келініме.....	80
Айданаға.....	81
Айсара.....	82
Аппақ дөңнен.....	82
Қыз қызыл гүл.....	83

Көңіл толқындары.....	83-84
Алғашқы сезім.....	85
Жаным менің	86
ІҮ бөлім.....	87
Өлең жазсам.....	88
Жырларым.....	89
Ақынға	89
Замандасқа	90
Оқырманмен сырласу.....	91
Ана тілі.....	91
Қазақ тілі.....	92
Сөз қадірі.....	93
Өлең жазу.....	93
Сусындаған бұлағым.....	94
Өлеңдерім.....	94
Шабыт.....	95
Кейбір жан.....	95
Азамат деп.....	96
Ү Бөлім	97
Нұр – ағама.....	98
Шешенстанға.....	99
Шешенстанға.....	100
Ән.....	100
Алтынға.....	101
Туған күн құтты болсын.....	102
Әпкеме.....	103

Мәнсия Хамиқызына.....	104
Құрметті Сағындық	105
Айнұрға.....	106
Біздің көше.....	107
Қапыда қаза болған Нариманға.....	107
Ұстазым Ишанғали Қасымовтың қазасына.....	108
Дәрігер Амангелді Жақсылықұлын еске алу.....	109
Сайлаубек Ысқақұлының рухына.....	109
Ананың зары.....	110
Болатбектің қазасына.....	111
Болатбектің жылына.....	112
Арнау.....	113
Арысым! Азаматым! Танытқан ақындықтың ғаламатын.....	115
Шаттанамын.....	117
Бауырларыма.....	119
Өмір туралы.....	119
Жаңа жыл.....	120
Жаңа жылға тілек.....	120
Қосағыма.....	121
ҮІ бөлім.....	123
Молодость души.....	124
В чем оно счастье.....	126
Вдвоем.....	126
Пришла весна.....	127
На родной земле.....	128

Обида.....	128
Весна моей души.....	129
Из лирики последних лет.....	129
Спешу каждый день.....	130
Я люблю.....	130
Обними меня.....	131
Смятение души.....	132
Коль человек.....	132
Совесть моя.....	132
Строчки, рифмы.....	133
Вдохновение.....	133
VII Бөлім жаңа өлеңдер.....	135
Қыз арманы.....	136
Бақыт деген... ..	137
Көктем.....	137
Қыз қызғалдақ.....	138
Асығамын.....	139
Көкшіл сәуле.....	139
Тапсырма.....	140
Мазмұны.....	141

Марал Зейнел-Ғабиқызы (Оспанова)

СЫРЛЫ СЕЗІМ

(өлеңдер жинағы)

қазақ тілінде

Редакторы: Серік Тұрғынбек

Техникалық редакторы: Ольга Ледовских

2006 жылы теріліп, баспаға тапсырылған. 60х90. Әріп түрі TimesNewRoman. Көлемі 19,5 баспа табақ. Таралымы 500. Тасырыс № 3652. «Полиграфия» АҚ басылды. Петропавл қаласы, Конституции Қазақстана көшесі, 11